

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

POPULISTISKA RADIKALA HÖGERPARTIER I OLIKA KONSTITUTIONELLA KONTEXTER

Mer eller mindre homogen partifamilj?

Anique Zwart

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Europaprogrammet inriktning statsvetenskap
Nivå:	Grundnivå/
Termin/år:	Ht/2018
Handledare:	Jonas Hinnfors
Examinator:	
Rapport nr:	

ABSTRAKT

The populist radical right party family is a relatively new phenomenon in Europe and is often seen as more fragmented and less coherent than other more established party families in Europe. However, Jungar and Jupskås (2014) argue that the populist radical right parties in the Nordic countries of Norway, Sweden, Finland and Denmark are coherent enough to be one particular well-functioning party family. By analyzing *parti names*, *transnational linkages* and measuring coherence based on party positions on two dimension, the results show that tre out of four parties in the Nordic region can be seen as a well-functioning party family. In turn, with the inspiration of the teori of Arend Lijphart, the Nordic countries can be seen as one coherent constitutional context. Therefore, the question is if we can find another coherent populist radical right party family in another coherent constitutional context. By measuring distances between policy positions on the economic left-right and the liberal-authoritarian dimension, analyzing *parti names* and *transnational linkages*, this thesis argues that the populist radical right parties within the Netherlands, Belgium, Austria and Switzerland function as one coherent party family that is more coherent than the Nordic populist radical right party family.

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Europaprogrammet inriktning statsvetenskap
Nivå:	Grundnivå/
Termin/år:	Ht/2018
Handledare:	Jonas Hinnfors
Examinator:	
Rapport nr:	
Nyckelord:	Populistiska radikala högerpartier - partifamiljer - konsensusdemokratier - homogenitet - Schweiz - Österrike - Nederländerna - Belgien - Norden
Antal ord:	12 880

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ABSTRAKT	2
FÖRKORTNINGAR	5
1. POPULISTISKA RADIKALA HÖGERPARTIER & KONSTITUTIONELLA KONTEXTER	6
2. TIDIGARE FORSKNING	8
2.1. EN SVÅRDEFINERAD GRUPP	8
2.2 HOMOGENITET INOM PARTIFAMILJER I EUROPA	11
2.3 EN EGEN PARTIFAMILJ MED ETT SVART FÅR	12
2.4 STABILA DEMOKRATIER TROTS INTERNA OLIKHETER	14
3. FORSKNINGSFRÅGOR	15
4. METODOLOGI	16
4.1 BEGRÄNSNINGAR	16
4.2 URVAL	16
4.3 METOD	17
4.3.1 Kvalitativ metod	17
4.3.2 Tabeller och figurer - en förklaring	17
4.3.3 Kvantitativ metod	18
4.3.4 En viktigare än en annan?	19
4.4 MATERIAL	20
5. RESULTAT & ANALYS	22
5.1 LIKNANDE IDEOLOGI OCH DELVIS LIKA NAMN	22
5.2 YTTLIG KONTAKT SNARARE ÄN DJUPA SAMARBETEN	24

5.3 ÖAR AV HOMOGENITET	27
5.3.1 Partipositioner på två dimensioner	27
5.3.2 Både mer och mindre homogen	30
6. ÖAR AV HOMOGENITET I ETT HETEROGENT HAV	35
REFERENSLISTA	38
Akademiska publikationer:	38
Online material:	39
TABELLER	41

FÖRKORTNINGAR

CHES - Chapel Hill Expert Survey

DF - Dansk Folkeparti

EP - Europaparlamentet

EU - Europeiska Unionen

FPÖ - Freiheitliche Partei Österreichs

FrP - Fremskrittspartiet

GLP - Grünliberale Partei der Schweiz

NBSÖ - Nederländerna, Belgien, Schweiz och Österrike

PRHP - Populistisk Radikal Högerparti

PRHPF - Populistisk Radikal Höger Partifamilj

PS - Perussuomalaiset

PVV - Partij Voor de Vrijheid

SD - Sverige Demokratierna

SVP (UDC) - Schweizerische Volkspartei/Union Démocratique du Centre/Unione Democratica di Centro

UKIP - United Kingdom Independence Party

VB - Vlaams Belang

VVD - Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

1. POPULISTISKA RADIKALA HÖGERPARTIER & KONSTITUTIONELLA KONTEXTER

Utvecklingen och etableringen av populistiska radikala högerpartier i Europa är en av de mest påfallande utvecklingarna inom politiken under de senaste 30-40 åren. (Gallagher, Laver och Mair, 2011: 265). Med några få undantag finns dessa partier i hela Europa och talrikheten gör att partierna kan samlas ihop och kategoriseras in i en partifamilj (van Gent, Jansen & Smith, 2014: 1778), vilket brett formulerat innebär en grupp partier med någon form av delad ståndpunkt (Ennser, 2010: 152). Trots de liknande inställningarna till exempelvis immigration och multikulturalism, så har den populistiska radikala högerpartifamiljen (PRHPF) visat sig vara mer disparat än de andra partifamiljerna. Det finns nämligen ett flertal olika partifamiljer, allt från de mer klassiska och etablerade, såsom den socialdemokratiska, liberala och kristdemokratiska partifamiljen till de nyare såsom den populistiska radikala högerpartifamiljen. (Jungar och Jupskås, 2014: 227). Att klassificera in de populistiska radikala högerpartier (PRHP) i partifamiljer har enligt forskare visat sig vara svårare än vad vid första ögonkastet kan tros, problemet är främst bristen på konsensus kring definitioner av PRHP. (Mudde, 2007: 11-12). Cas Mudde, en känd teoretiker inom ämnet om populistiska radikala högerpartifamiljen och dess partier, argumenterar att det inte finns konsensus kring vilka de populistiska radikala högerpartierna är, trots att forskningen har ökat inom ämnet de senaste åren (Mudde, 2007: 32). Bristen på konsensus ihop med faktumet att de PRHP allmänt sett skiljer sig åt signifikant vad gäller den ideologiska bakgrunden (Mudde, 2007: 42-43) - delvis för att den oftast formas inom nationalstaternas gränser på grund av de nationalistiska dragen (Ennser, 2010: 154) - leder till att forskare vid första anblick generellt har skäl att tro att PRHPF är mer fragmenterad än resterande partifamiljer. Därför har ett flertal forskare studerat homogeniteten inom den populistiska radikala högerpartifamiljen för att se hur homogen partifamiljen faktiskt är, ofta i relation till övriga etablerade partifamiljer.

Ennser (2010) samlar ihop 17 europeiska populistiska radikala högerpartier i en partifamilj och jämför homogeniteten med andra europeiska partifamiljer. Ennser beräknar med hjälp av mått såsom Euclidean Distance och City block, avståndet mellan partiernas policy-positionerna, för att på så sätt räkna ut homogeniteten inom partifamiljen. Resultatet Ennser kommer fram till är att PRHPF inte är så heterogen som generellt antas jämfört med andra partifamiljer. Homogeniteten inom partifamiljen beror enligt Ennser framför allt på den gemensamma ståndpunkten när det kommer till immigration. (Ennser, 2010: 167).

Jungar och Jupskås (2014) tar en annan vändning och presenterar en studie med frågan om de nordiska¹ PRHP är en tillräckligt ideologiskt homogen grupp för att kunna anses vara en egen partifamilj. Genom att analysera partinamn, transnationella relationer, ideologisk konvergens över tid och jämförelse av nivån av homogeniteten med övriga nordiska partifamiljer med den socioekonomiska och sociokulturella dimensionen som utgångspunkt, kommer Jungar och Jupskås fram till att tre av fyra partier kan anses tillhöra en egen partifamilj. Det är endast det norska Fremskrittspartiet (FrP) som är för ideologiskt disparat, eftersom att homogenitet ökar väsentligt när partiet utesluts ur beräkningarna (Jungar och Jupskås, 2014: 227). Jungar och Jupskås redogör inte för varför de har valt just de nordiska länderna, men när man ser på teorier om idealtyper av liberaldemokratier, är de nordiska länderna ett mellanting av vad teoretikern Arend Lijphart kallar för konsensusdemokratier och majoritetsdemokratier. (Lijphart, 2012).

Majoritetsdemokratier är en idealtyp som präglas av tvåpartisystem där det ena eller andra partiet är i majoritetsregering som ofta sitter kvar under en längre period. (Lijphart, 2012: 10-13). De nordiska länderna fungerar inte exakt såhär, men agerandet av de politiska blocken tar liknande former. Det är oftast ett block som tar makten som dessutom generellt sitter kvar flera val i rad, framför allt i Sverige är detta tydligt. (Nationalencyklopedin, Sverige, 2018–12-04). Motsatsen - konsensusdemokratier - präglas istället av breda koalitionsregeringar och flerpartisystem, där det sällan är ett givet parti som kommer till makten efter valen. (Lijphart, 2012: 33, 35).

I denna uppsats ser vi på de nordiska länderna i Jungar och Jupskås studie som en specifik konstitutionell kontext², som har egenskaper från båda Lijpharts liberaldemokratiska idealtyper. Syftet med denna uppsats är att applicera Jungar och Jupskås studie, vilket innebär analys of partinamn, transnationella relation och homogenitet i relation till övriga partifamiljer, på en annan specifik konstitutionell kontext inom ramarna för Lijpharts idealtyper. Detta för att sedan jämföra resultaten i denna studie med Jungar och Jupskås resultat. Genom att utgå från två homogena konstitutionella kontexter kan vi börja fundera på om den konstitutionella kontexten påverkar homogeniteten av PRHPF och se om det går att hitta homogena öar i den disparata populistiska radikala högerpartifamiljen. Eftersom denna studie behöver hålla en europakoppling och då majoritetsdemokratier är ovanliga i Europa, består den jämförande konstitutionella kontexten av länder som klassas som tydliga konsensusdemokratier. Medlemmarna består av Nederländerna,

---

¹Norge, Sverige, Finland och Danmark som studeras i Jungar och Jupskås (2014) studie.

² I uppsatsens definition för den konstitutionella kontexten är det mer än bara hur liberaldemokratien fungerar rent tekniskt som räknas med. Inom definitionen av konstitutionell kontext tas även socialaspekter med, såsom exempelvis olika former av klyvningar i samhället och traditionella och kulturella aspekter.

Belgien, Österrike och Schweiz (NBÖS). Urvalet av dessa länder är baserat på faktumet att dessa länder i Lijpharts tidigare studier ansågs vara idealtyper för konsocialdemokrati, som innebär välfungerande demokratier trots djupa sociala klyvningar.

1.2 DISPOSITION

Hädanefter kommer avsnittet tidigare forskning, där först diskussionen om definitionen av PRHP presenteras och sedan Ennsers (2010) studie om homogenitet i PRHPF i Europa. Jungar och Jupskås (2014) studie om PRHP i Norden presenteras därefter och denna studie ligger till stor grund för hur denna uppsats sedan utformar sig. Avsnittet om tidigare forskning kommer att avslutas med ett kortare stycke om Arend Lijpharts teori om konsensus/konsocialdemokratier. Metodologin följer där först en kort genomgång av urval av länderna och partierna presenteras och sedan metod och material. Metoderna för denna uppsats är baserade på Jungar och Jupskås studie, men eftersom det finns luckor i deras metod kommer egna inslag finnas med, samt inslag från Ennsers studie (2010). Kvalitativ metod appliceras på analys av partinamn och transnationella relationer och kvantitativ metod på nivån av homogenitet inom PRHPF i relation till övriga partifamiljer, men innan homogeniteten mäts sätts partierna på den ekonomiska vänster-höger skalan och liberal-auktoritär skalan. Den kvantitativa datan kommer från Chapel Hill Expert Survey (CHES), medan den kvalitativa datan främst har hämtats från tidningsartiklar och publikationer på partiernas hemsida. Resultaten följer metodologin och då kommer först partinamn, sedan transnationella relationer och sist homogenitet inom partifamiljerna. Respektive område tar först upp empirisk resultat som sedan analyseras och jämförs med Jungar och Jupskås resultat. Uppsatsen avslutas med slutsatser och en avslutande diskussion, inkluderat idéer kring framtida potentiell forskning inom detta ämne.

2. TIDIGARE FORSKNING

2.1. EN SVÅRDEFINERAD GRUPP

En diskussion angående hur de populistiska radikala högerpartierna ska definieras är huvudtemat i den välkände teoretikern Cas Muddes konceptuella ramverk, som han presenterade 2007. Mudde argumenterar att om man ska definiera och kategorisera den populistiska radikala högerpartifamiljen så räcker det inte att endast analysera den socioekonomiska vänster-höger skalan. Detta eftersom PRHP inte är så intresserade av de socioekonomiska frågorna och de ligger

därmed längre ner på prioriteringslistan. Istället föreslår Mudde principen om *minimal* och *maximal* definition. Den minimala definitionen för PRHP är begreppet *nativism*³, med vilket menas en ideologi som förespråkar att invånarna i nationalstaten ska bestå av en enda inhemsk grupp. Alla fenomen som inte tillhör denna grupp utgör ett hot med den enhetliga staten och får därför inte finnas inom gränsen av nationalstaten. Enligt Mudde är begreppet *nativism* att föredra framför nationalism eftersom det exkluderar mjuka, liberala former av nationalism. Nationalism som begrepp är inte heller restriktivt till de populistiska radikala högerpartierna, så med hjälp av begreppet *nativism* finns det en tydligare ideologisk precision. (Ennsner, 2010: 156 & Mudde, 2007: 19). Samtidigt som *nativism* ger mer ideologisk precision så begränsar inte termen ett parti till ett nischparti, vilket exempelvis begreppet anti-immigrationsparti kan göra. (Mudde, 2007: 19). Somliga forskare anser att populistiska radikala högerpartier är likställda som anti-immigrations partier, men det motsätter sig både Mudde (2007) och van Spanje (2011). Van Spanje (2011: 318-319) argumenterar att 25% av anti-immigrationspartierna mellan 1982 och 2004 inte var populistiska radikala högerpartier, vilket visar att anti-immigrations partier inte är samma som populistiska radikala högerpartier. Immigration är därmed en del av ideologin, men inte den fullständiga ideologin.

Den maximala definitionen eftersöker istället så många gemensamma nämnare som möjligt och definieras därmed av flera begrepp: *nativism*, populism och auktoritarism. Med den sistnämnda menas inte odemokratiska regimer, utan tron om ett mycket strikt ordnat samhälle där kränkning av lag och rätt leder till hårda konsekvenser. När det kommer till populism är den grundläggande tanken *vi det rena folket mot den korrupta eliten* och det absolut viktigaste är att den generella viljan av folket återspeglar sig i politiken, inte ens principer som mänskliga rättigheter, som är grundläggande för många, är viktigare. (Ibid: 21-23). Detta stycke förklarar således varför Mudde anser att PRHP inte enskilt ska klassificeras och definieras efter den socioekonomiska vänster-högerskalan, utan istället efter grundläggande ideologiska karaktärsdrag de populistiska radikala högerpartierna innehar för att få en fullständig definition. (Ibid: 15). Namnet populistiska radikala högerpartier pekar i sig på karaktärsdrag hos dessa partier och ordningen man sätter orden i har stor betydelse för vad för stort parti man diskuterar. För att analysera definitionen av populistiska radikala högerpartier djupare ska vi bryta ner namnet.

---

³ Det engelska namnet för denna term är vald, eftersom det inte finns en passande svensk översättning.

Många PRHP är inte höger i den socioekonomiska meningen eftersom de stödjer en chauvinistisk välfärdsstat⁴ och den högra positionen på den socioekonomiska dimensionen förespråkar så lite statlig inblandning som möjligt. (Mudde, 2007: 25 & van Spanje, 2011: 297). Även van Spanje argumenterar att höger lika gärna kan peka på immigration och familjevärderingar och det problematiseras när partier exempelvis ligger på den vänstra sidan av moralprinciper men när det kommer till immigration befinner de sig på den radikala högerdimensionen. Ett exempel på ett sådant parti är det nederländska List Pim Fortuyn som var emot immigration, men för samkönade äktenskap. (van Spanje, 2011: 297). Mudde föreslår istället att *höger* ska betyda ”tro på naturlig ordning med ojämlikhet”⁵ (Mudde, 2007: 26), detta förslag härstammar ur Norberto Bobbios idé om att vänsterdimensionen ser på ojämlikheten i samhället som konstgjorda och som bör jämnas ut med hjälp av staten, medan den högra dimensionen anser att ojämlikheten är naturliga och som ligger utanför statens befogenhet. (Ibid). När det kommer till *radikal* så fokuserar det på motsträvigheten till främst politisk pluralism, konstitutionell säkerhet för minoriteter och andra grundläggande liberaldemokratiska principer. (Ibid: 25-26). Radikal höger står inte för en mjukare form av extremism, då det finns grundläggande skillnader mellan de två disciplinerna. Radikal höger är till stora delar accepterande av den demokratiska institutionen även fast de i sig inte håller med. Extrema partier däremot är fundamentalt anti-demokratiska och motsätter sig ”den grundläggande principen om folksuveränitet”⁶. (Ibid: 31). Främsta anledningen för att begreppen hamnar i den ordning som de gör är för att det då fokuseras på radikala högerpartier. Sätter man populism sist pekar det istället på populism som huvudideologi, men eftersom *nativism* enligt Mudde är den viktigaste ideologin inom populistiska radikala högerpartier så är det mer självklart att använda termen populistiska radikala högerpartier. (Ibid: 26).

Definitioner av populistiska radikala högerpartier är inte alltid så tydliga och det finns en brist på konsensus kring vad man ska kalla partierna och hur man ska klassificera dem (Mair & Mudde, 1998: 214). Mudde är den som emellertid har byggt det tydligaste konceptuella ramverket och van Spanje utvecklar det på ett flertal områden. Bristen på konsensus kan dock anses vara en

---

⁴ Med chauvinistisk välfärdsstat menas att man måste vara medborgare eller tillhöra en grupp för att få tillgång till välfärden. Det finns mjukare och hårdare former. (Mudde, 2007: 186-187). I de flesta länderna finns det minst någon mjuk form av chauvinistisk välfärdsstat eftersom man exempelvis måste vara medborgare eller tillhöra EU för att få ta del av välfärden.

⁵Egen översättning. Original citat: belief in natural order with inequalities

⁶Egen översättning. Original citat: opposing the fundamental principle of sovereignty of the people

utav anledningarna till varför den populistiska radikala högerpartifamiljen vid första anblick kan tyckas vara mer heterogen än andra etablerade partifamiljer.

2.2 HOMOGENITET INOM PARTIFAMILJER I EUROPA

Laurenz Ennser (2010) studerar homogeniteten inom den populistiska radikala högerpartifamiljen i Europa och jämför detta med övriga partifamiljer. 94 partier från 17 länder analyseras, varav 16 är PRHP. Ennser argumenterar att kriterierna för att klassificera partier i partifamiljer, partinamn, transnationella relationer, ideologi och ursprung gör att man kan förvänta sig att den populistiska radikala högerpartifamiljen är mer fragmenterad och heterogen än övriga partifamiljer, eftersom partierna skiljer sig såpass mycket på dessa områden. Samtidigt argumenterar Ennser att svårigheterna med att definiera PRHPF, som nämndes i tidigare stycke, kan bero på bristen av homogenitet inom PRHPF. Nivån av heterogenitet kan i sin tur delvis förklaras av att dessa partier har en stark *nativism* ideologi som oftast formas i partiernas egna nationella kontexter. Detta i sin tur kan ligga till grund för argumentationen att betydelsefulla transnationella samarbeten har misslyckats till en större utsträckning hos PRHPF jämfört med andra partifamiljer. Enligt Ennser är faktumet att det inte finns en specifik (populistisk) radikal högerpartigrupp i Europaparlamentet (EP) ett exempel på en något misslyckad transnationell relation. Många PRHP är istället medlemmar i gruppen *Gruppen Frihet och direktdemokrati i Europa* (Ennser, 2010: 154-156).

Det är inom fenomenet *ursprung* som PRHP skiljer sig åt mest enligt Ennser, även Mudde argumenterar på liknade vis. (Mudde, 2007: 41-46). Variationerna är stora mellan partierna, somliga har funnits i flera decennier, såsom det Schweiziska folkpartiet (Schweizerische Volkspartei/Union Démocratique du Centre/Unione Democratica di Centro, SVP/UDC⁷) och Österrikiska Frihetspartiet (Freiheitliche Partei Österreichs, FPÖ), medan andra är kortvariga partier som exempelvis Svenska Nydemokraterna och sedan finns det givetvis partier som hamnar mitt emellan dessa former av långvarighet (Ibid: 153). Det är brist på ett tydligt ursprung hos PRHP i jämförelse med väletablerade partifamiljer som de socialdemokratiska och kristdemokratiska. Exempelvis så har sociala klyvningar mellan arbetare och ägare lett till rörelser som i sin tur har lett till specifika partier. När denna rörelse dessutom sprider sig till andra länder är det mindre komplicerat att klassificera partier efter ursprung. (Ibid: 153). Förutom divergensen mellan själva uppkomsten till rörelsen så finns det även en tydlig divergens när det kommer till ideologiskt ursprung. SVP är

---

⁷ Eftersom Schweiz har flera officiella språk finns det tre namn, men partiet förkortas efter det tyska namnet (SVP) i resterande delar av studien.

ursprungligen ett konservativt bondeparti och klassades som ett icke-radikalt höger parti medan FPÖ härstammar ur en liberal ideologi och Belgiska Vlaams Belang (Flamländskt intresse, VB) startade som ett icke-populistiskt radikalt höger parti, och alla dessa partier har konvergerat mer eller mindre ifrån deras ursprungliga ideologi” (Ennser, 2010: 154 & Mudde, 2007: 41-46).

Ennser kommer slutligen fram till att den PRHPF är mest homogen när det kommer till Europeiska Unionens (EU) makt och immigration. Tar man bort dessa inriktningar blir gruppen mer heterogen eftersom de skiljer sig när det kommer till ideologisk inriktning av ekonomi och decentralisering. Den populistiska radikala högerpartifamiljen är mer heterogen än alla partifamiljer på den vänstra sidan av den ideologiska dimensionen, vilka även är mer klassiska och etablerade. Men i jämförelse med de liberala partifamiljerna är den populistiska radikala höger partifamiljen mer homogen, vilket leder till att Ennser konstaterar att studier kring svårigheterna att definiera den populistiska radikala höger partifamiljen tar bort uppmärksamheten från faktumet att det gäller andra partifamiljer också. (Ibid: 161-168).

Ennser studerar PRHPF i ett stor geografisk omfång med många länder, emellertid finns det även forskare som begränsar sig mer när det kommer till antalet länder som analyseras. Jungar och Jupskås (2014) analyserar PRHP i endast fyra länder och använder liknande analysinriktningar som Ennser gör.

2.3 EN EGEN PARTIFAMILJ MED ETT SVART FÅR

De nordiska länderna har länge varit präglade av femparti-system men i och med den allt högre populariteten av populistiska radikala högerpartier har detta skiftat. (Jungar & Jupskås, 2014: 216) Jungar och Jupskås (2014) argumenterar att de populistiska radikala höger partierna i Norden⁸ är tillräckligt homogena för att kunna vara en egen partifamilj. De valda partierna för studien analyseras utifrån kriterierna att de tar en auktoritär position på sociokulturella frågor, en central position på den socioekonomiska dimensionen, har kontakt med likartade partier och använder ett namn med nationalistiska eller populistiska drag. (Ibid: 216). Det är det Danska Folkpartiet (Dansk Folkeparti, DF), Sverige Demokratierna (SD), Sannfinländerna (Perussuomalaiset, PS) och Framgångspartiet (Fremskrittspartiet, FrP) som analyseras i studien (Ibid: 216).

Partinamn analyseras eftersom det kan visa på ideologiska likheter och det är ingen slump att partierna heter som de heter eftersom partinamnet är ett viktigt instrument. (Jungar och Jupskås

---

⁸ Norge, Sverige, Finland och Danmark

2014: 218). Emellertid påstår Fagerholm (2016) att det inte är okomplicerat att studera partier utifrån deras namn, eftersom det finns trender i abstrakta partinamn som inte ger någon ideologisk indikation. (Fagerholm, 2016: 323). Tre av fyra partier i Jungar och Jupskås studie har populistiska eller nationalistiska drag i sina namn: PS vill ha ett namn som tydligt visar att de representerar hela folket, DP antog sitt namn på grund av nationalistiska och populistiska skäl och SD fick kritik för att vara odemokratiska vilket gör att Jungar och Jupskås spekulerar ifall det är därför de har antagit det namn de har medan FrP är det enda partiet utan nationalistiska eller populistiska drag. (Ibid: 220-221).

Enligt Jungar och Jupskås är transnationella relationer väsentliga för att partifamiljer ska fungera som en partifamilj (Ibid: 217). I takt med globalisering och minskning av nationalstater och dessutom i relation till Europaparlamentets möjlighet att agera som en plattform för transnationella samarbeten, så har transnationella samarbeten blivit allt vanligare. Till och med hos partier som har varit blyga med att starta transnationella relationer, som de flesta populistiska radikala högerpartierna, så har det skett allt fler rörelse när det kommer till transnationella samarbeten. (Ibid: 219, 229-231).

Både transnationella kopplingar och partinamn är en del av den övergripande homogenitet i den föreslagna nordiska partifamiljen, men det är policy-positionerna på den sociokulturella och socioekonomiska skalan som bestämmer homogeniteten till största del. Mudde argumenterade tidigare att den socioekonomiska skalan inte är en bra dimension att kategorisera in de populistiska radikala höger partierna på, eftersom dessa partier generellt är ganska ointresserade av den socioekonomiska dimensionen inom politiken. (Mudde, 2007: 19). Emellertid använder sig Jungar och Jupskås inte bara av den socioekonomiska dimensionen, men även av den sociokulturella liberal-auktoritär skalan. Inom den sociokulturella skalan ingår bland annat inställningar till principer såsom samkönade äktenskap, lag och rätt, möjlighet till abort och demokratiskt deltagande. (Polk, Rovny, Bakker, Edwards, Hooghe, Jolly, Koedam, Kostelka, Marks, Schumacher, Steenbergen, Vachudova, & Zilovic, et al. 2017).

Alla partier som är med i Jungar och Jupskås studie, förutom FrP, representerar sig på liknande vis och värdesätter den sociokulturella dimensionen högre än den socioekonomiska. Trots att partierna tydligt skiljer sig åt när det kommer till historiskt ursprung så är de lika varandra när det kommer till den socioekonomiska och sociokulturella dimensionen (Ibid: 216). Det norska FrP är det enda partiet som sticker ut från resten, de värdesätter socioekonomiska frågor högre än de sociokulturella och beskrivs bland annat därför som ett hybridparti mellan den populistiska radikala

högerpartifamiljen och den konservativa partifamiljen. (Ibid: 225-227). Samtliga partier har dock samma huvudfokus: anti-immigration och en stark rättsstat (Ibid: 220-221).

Analysen om ideologisk konvergens över tid är inte så framträdande i Jungar och Jupskås studie men författarna kommer fram till att FrP är som ett hybrid parti och sticker ut från de andra tre partierna, som i sin tur konverterat mot varandra över tid på både liberal-auktoritär skalan och den socioekonomiska-skalan. (Ibid: 225).

När homogeniteten inom partifamiljen mäts på den socioekonomiska och sociokulturella skalan och jämförs med de andra partifamiljerna i Norden är slutsatsen att den nordiska förslagna PRHPF inte är särskilt homogen jämfört med övriga partifamiljer. Ändock, när FrP tas bort ur mätningarna finns det en tydligare nivå av homogenitet som går att jämföra med center partifamiljen och den liberala partifamiljen. (Ibid: 225-227). Slutsatser är att DF, PS och SD kan klassificeras som att vara en egen populistisk radikal högerpartifamilj och när FrP utesluts går resultatet i linje med Ennsers (2010) slutsatser där PHHPF är mer homogen än den liberala partifamiljen.

I introduktionen för denna uppsats nämns hur homogeniteten inom PRHPF i två konstitutionella kontext kommer att jämföras för att se om det finns öar av homogenitet inom den stora fragmenterade populistiska radikala högerpartifamiljen. De nordiska länderna i Jungar och Jupskås studie är den första konstitutionella kontexten och dessa länder är ett mellanting av Lijpharts två liberaldemokratiska idealtyper konsensusdemokratier och majoritetsdemokratier. Den andra konstitutionella kontexten å andra sidan, som är det väsentliga undersökningsobjektet i denna studie består av länder som hör till Lijpharts idealtyp konsensusdemokratier.

2.4 STABILA DEMOKRATIER TROTS INTERNA OLIKHETER

Urvalet av länder i denna studie och den specifika konstitutionella kontexten är baserat på teorin om konsensus och konsocialdemokrati. Det är Arend Lijphart som först introducerade begreppet konsocialdemokrati och teorin innebär länder som bör vara labila på grund av deras fragmentering med djupa klyvningar i samhället - det kan vara allt från etniska, och kulturella till ideologiska och språkliga klyvningar - men trots djupa klyvningar så är länderna välfungerande demokratier. I och med ett starkt styre av den politiska eliten överkoms klyvningarna, som påverkas av den politiska kulturen och sociala strukturen. (Lijphart, 1969: 212). I Lijpharts teori var de idealtypiska konsocialdemokratier Nederländerna, Belgien, Österrike och Schweiz. Vad som skilde dessa länder från andra var att den politiska eliten var strukturerad på så sätt att de kunde omvandla de

fragmenterade dimensionerna i samhället så att landet kunde fungera som en stabil demokrati. (Ibid: 212, 216). Den politiska elitens möjlighet för avsiktligt gemensamt arbete för att stabilisera systemet är en av Lijpharts grundläggande tankar, inte att det är specifika institutioner som stabiliserar upp samhället och skapar fred över klyvningarnas gränser. (Ibid: 213). I och med att allt fler konsocialdemokratier hittades har Lijphart lämnat begreppet och istället gått över till konsensusdemokratierna. (Andeweg, 2000: 509). Fortfarande kännetecknas dessa demokratier av att hålla så många röster som möjligt i åtanke. Därför präglas de politiska systemen av flerpartisystem med breda koalitionsregeringar och proportionell representation i parlamentet (Lijphart, 2012: 33-36). Den övergripande faktorn för en välfungerande konsensusdemokrati är att systemet fungerar bäst i länder med pluralistiska samhällen med djupa klyvningar, såsom språkliga, etniska, kulturella, religiös och sociala. Majoritetsdemokratier, som på många sätt är motsatsen, kan istället bli farligt i länder med djupa klyvningar eftersom minoritetsåsikter trycks undan och legitimiteten för de regerande kan komma att försvinna hos folket. Idag är Belgien och Schweiz enligt Lijphart de två bästa exemplen av konsensusdemokratier (Ibid: 31-32) och båda länderna anses vara pluralistiska. Nederländerna och Österrike har emellertid gått över och blivit semi-pluralistiska, men de konsociala redskapen som elitstyre och skraddarsydd institutioner kvarstår. (Ibid: 54-55).

Majoritetsdemokratier präglas istället av majoritetsregeringar och två partisystem, det är inte heller särskilt proportionerlig representation i parlamentet. Storbritannien är den ursprungliga majoritetsdemokratin men förövrigt är denna typ av liberaldemokrati ovanlig i Europa. Istället går många inslag av majoritetsdemokrati att hitta i länder som Australien, Canada, Nya Zeeland och gamla engelska kolonier i Afrika, Asien och Karibien. (Ibid: 9).

3. FORSKNINGSPRÅG

Vi har nu gått igenom definitionen av populistiska radikala högerpartier och dess partifamilj och etablerat att svårigheterna med att definiera PRHPF kan bero på olikheterna mellan partierna, men att olikheterna mellan partierna också kan bero på bristen av konsensus kring hur partierna ska definieras. Vi har även tagit upp olika studier om homogenitet, en som analyserar homogeniteten inom en större geografisk kontext och en studie som har en mindre konstitutionell kontext. Båda studierna har liknande slutsatser: PRHPF är homogen, men inte lika homogen som andra etablerade partifamiljer. Så kan vi hitta liknande mönster av homogenitet i en annan konstitutionell kontext? Forskningsfrågorna lyder därför som följande:

- I. Är populistiska radikala högerpartier mer eller mindre homogena i den nordiska konstitutionella kontexten jämfört med den konsociala konstitutionella kontexten bestående av Nederländerna, Belgien, Österrike och Schweiz?
- II. Hur homogen är den populistiska radikala högerpartifamiljen i den konsociala konstitutionella kontexten jämfört med andra etablerade partifamiljer?

4. METODOLOGI

4.1 BEGRÄNSNINGAR

Denna studie är till stora delar baserad på Jungar och Jupskås studie, framför allt för att det ska finnas en jämförande relevans. Det finns emellertid ett analysområde jag valt att inte ha med som Jungar och Jupskås behandlar vilket är analys av partiernas konvergens över tid med hjälp av CMP data. Detta främst på grund av mån av tid, men även för att det inte är en minimal del i Jungar och Jupskås studie. Syftet med denna studie är att analysera hur homogen den populistiska radikala partifamiljen är i NBSÖ i så långt nutid materialet tillåter och konvergens över tid tillför inget till just det momentet.

4.2 URVAL

Den valda konstitutionella kontexten består av länder av Lijpharts teori om konsensusdemokrati. Alla de fyra länderna, Nederländerna, Belgien, Österrike och Schweiz var alla idealtypiska länder i Lijpharts teori om konsocialdemokrati vilket konsensusdemokratin härstammar ur (Andeweg, 2000: 509).

Urval av partier är baserat på Muddes klassificering av populistiska radikala högerpartier (2007). Därför har valet hamnat på de fyra främsta populistiska radikala högerpartierna i de utvalda länderna. Vlaams Belang (VB) är ursprungligen *Vlaams Blok* men efter att partiet dömts för rasistiska uttalanden förbjöds partiet och omformade sig i formen av Vlaams Belang, som idag är det främsta populistiska radikala högerpartiet i Belgien. (Mudde, 2007: 43). I Österrike är det FPÖ som är det mest signifikanta populistiska radikala högerpartiet och är ett av de äldre partierna i studien. Från och med 1986 när Jörg Haider tog över partiet förändrades partiet från ett nationalistiskt liberalt parti till ett fullt ut PRHP. (Ibid: 42). Sedan 2005 har det Schweiziska SVP klassats som ett populistiskt radikalt högerparti (Ibid: 58) och i Nederländerna är det PVV som är det

främsta PRHP. Detta parti är det yngsta av dem alla då det inte etablerades förens 2006 av partiledaren Geert Wilders.

4.3 METOD

4.3.1 KVALITATIV METOD

Det är tre huvudanalyser som ska göras i denna studie: analys av partinamn, transnationella relationer mellan partierna och homogeniteten av PRHPF i jämförelse med andra partifamiljer. Dessa analyser har olika karaktärsdrag och kräver därför något olika metoder. Metoden för partinamn och transnationella relationer är den samma och består av textanalys. Genom material som är hämtat från tidningar online, sökningar på sociala medier samt partiernas egna hemsidor analyseras texterna i mån om att hitta spår av transnationella relationer och argument för varför partierna heter som de gör. I Jungar och Jupskås studie framkommer genom textanalys tydliga uttalanden från exempelvis partiledare varför partiet heter som det gör. Emellertid finns det en risk att detta inte går att uppnå i denna studie eftersom vissa av dessa partier etablerades på 50-talet. Därför har jag valt att försöka hamna så nära som möjligt genom att söka på partiernas hemsida om deras historia och om detta inte ger resultat så söks det på nätet med målet att hitta incitament till varför partierna heter som de gör. När det gäller transnationella relationer är utgångspunkten också partiernas hemsida, men även tidningar har visat sig vara bra komplement för partiernas uttalanden om relationer mellan partierna. Tidningar har visat sig vara något bättre på att dokumentera vad som händer och sägs på sammankomsterna mellan partierna, så länge det inte är specifika välförberedda tal. Tidningar publicerar exempelvis presskonferenser vilket sällan partierna själva gör. Sökningar som har blivit gjorda på partiernas hemsida är de andra partiernas namn, partiledare och länderna partierna verkar inom. Exempelvis när det söks kring relationer mellan SVP och PVV så söks det på SVPs hemsida *Nederländerna*, *Wilders* och *PVV*, sedan görs detsamma på SVPs hemsida men *verse versa*.

4.3.2 TABELLER OCH FIGURER - EN FÖRKLARING

I denna studie finns det en tabell, två figurer och ett antal diagram, näst intill alla dessa är skapade för denna studie av författaren. Det är endast Diagram 2 och Figur 2 som kommer från Jungar och Jupskås studie, vilket det även refereras till i själva bildtexten. Varje bildtext till figuren och diagram som inte refererar till Jungar och Jupskås (2014) innehåller ”källa datamaterial:”. Med detta menas vart datamaterialet kommer ifrån som sätts in i SPSS för att göra beräkningarna och

därmed inte självaste figuren och diagrammen eftersom dessa är unikt skapade till denna studie av författaren. För alla diagram och figur kommer materialet från Chapel Hill Expert Survey (CHES), men åren skiljer sig åt mellan 2010 och 2014⁹.

Figur 1 (se s. 29) berör partipositioner på den socioekonomiska vänster-höger dimensionen och sociokulturella liberal-auktoritär dimensionen. CHES ger ett värde från 0 till 10 på vardera dimension och det är dessa värden som sedan sätts in i figuren. Om ett parti exempelvis har värdet 7.5 på vänster-höger dimensionen och 3.2 på den liberal-auktoritära dimensionen placeras partiet in på 7.5 på x-axeln och på 3.2 på y-axeln. Den främsta anledningen för Figur 1 är av pedagogiska skäl, för att underlätta förståelsen för vart partierna befinner sig på de två dimensionerna och även för att underlätta jämförandet av partipositionerna mellan NBSÖ och Norden. Figur 1 ger även redskap för att börja analysera med blotta ögat hur homogena partigrupperna är, det finns partifamiljer som ligger varandra väldigt nära och kan därmed förväntas få ett lägre värde när avståndet mäts, vilket i sin tur betyder att partifamiljen har en högre grad av homogenitet. Det finns emellertid även partifamiljer som ligger längre ifrån varandra och positionerna kan vara asymmetriskt utspridda, vilket gör det svårare för blotta ögat att bedöma hur partifamiljernas homogenitet kan rangordnas i relation till varandra och det är här homogenitetsmått kommer in.

4.3.3 KVANTITATIV METOD

För analysen av hur homogena partifamiljerna är används kvantitativ metod. Som beskrivet i ovanstående stycke hjälper Figur 1 till att introducera hur pass nära partierna ligger varandra på de två dimensionerna (sociokulturella liberal-auktoritär och socioekonomiska vänster-höger dimensionerna) men för att göra mer exakta beräkningar krävs det homogenitetsmått, vars uppgift är att beräkna avståndet mellan partierna inom en specifik partifamilj. Datan för denna process är den samma som Figur 1, alltså CHES men kommer från både 2010 och 2014. Värdena som används för avståndsberäkningarna går alltså att återfinna i Figur 1. Resultatet av avståndsberäkningarna, som i denna studie refereras till att använda homogenitetsmått, ger ett värde som presenteras i diagram. Ett lågt värde betyder mer homogenitet medan ett högt väder betyder mer heterogenitet. Detta betyder att om en partifamilj exempelvis har värde 0.75 så är det mer homogent än en partifamilj med exempelvis värde 0.91. I Jungar och Jupskås (2014) studie framkommer det inte

---

⁹ Observera att det refereras till CHES med forskarnas namn, i linje med riktlinjerna CHES ger (CHES, 2019). CHES 2010 refereras därmed till som "Bakker, de Vries, Edwards, Hooghe, Jolly, Marks, Polk, Rovny, Steenbergen, Vachudova, 2015" och CHES 2014 refereras till som "Polk, Rovny, Bakker, Edwards, Hooghe, Jolly, Koedam, Kostelka, Marks, Schumacher, Steenbergen, Vachudova, & Zilovic, 2017"

tydligt vilket homogenitetsmått de har använt, det enda som sägs är att *mean distance* kalkyleras. Därför är den kvantitativa metoden baserad på Ennsers (2010) studie. Ennser använder sig av fyra olika avståndsmått och när värdet på avståndsmåttet är lägre är partifamiljer mer homogena och *verse versa* om värdet är högre är partifamiljen mer heterogen. Emellertid visar det sig att tre av fyra avståndsmått¹⁰ rankar partifamiljerna på samma vis när det kommer till nivån av homogenitet och baserat på detta används endast avståndsmåtten *Euclidean Distance* och *City Block*. (Ennser, 2010: 162). Enligt Ennser är *City Block* mindre känsligt mot partier med udda placeringar (*ibid*), vilket kan vara bra när enstaka partier sticker ut mycket jämfört med övriga partier i partifamiljen. Med hjälp av SPSS räknas avstånden ut och stegvis är det följande process: *analyze* → *correlate* → *distances*. Variablerna som väljs är GALTAN skalan och LRECON skalan, eller den så kallade socioekonomiska skalan och det är antingen *Euclidean Distance* eller *City Block* som väljs som avståndsmått. Alla partifamiljer mäts med både *Euclidean Distance* och *City Block*. Alla värden adderas ihop för att sedan divideras på antal partier i den specifika partifamiljen, för att så sätt få fram ett värde som är oberoende av hur många partier som finns med i vardera partifamilj. För att Jungar och Jupskås studie ska vara relevant i ett jämförande perspektiv kommer även de nordiska PRHPF att räknas om med samma metod.

4.3.4 EN VIKTIGARE ÄN EN ANNAN?

Jungar och Jupskås argumenterar att partinamn väger något mindre tungt än övriga analysmoment, eftersom att partinamn är kopplade till ursprunget av partiet och PRHP har visat sig inte falla i de traditionella mönstren kring uppkomster av partier. Traditionellt uppstår partier i och med sociala klyvningar och sociala situationer som resulterar i en form av motrörelse. Emellertid finns det inget tydligt mönster kring vilka sociala klyvningar PRHP uppstår inom och de passar sällan in i de klassiska sociala klyvningarna. (Jungar och Jupskås, 2014: 217). Partinamn är dock fortfarande viktigt för att identifiera eventuella ideologiska förändringar inom partiet, då byte av partinamn kan vara tecken på ideologiska förändringar och det är samtidigt ett viktigt redskap gentemot väljarna för att visa på vad partiet har för ideologisk utgångspunkt. (*Ibid*: 218). Emellertid kan studier om partinamn anses vara något ytligt (*Ibid*), vilket är varför det behandlas som något mindre viktigt än mätning av homogenitet.

---

¹⁰ *Euclidean distance*, *Square euclidean distance* och *Chebyshev avståndsmåtten* visade samma rankning, medan *City block* rankade partierna något annorlunda. (Ennser, 2010: 163).

För att en partifamilj ska fungera som en familj, behöver det finnas former av interaktioner mellan partier, i detta fall transnationella relationer. I denna studie betraktas även de transnationella relationerna med viss försiktighet, dock inte med någon större betydande effekt men det finns en hög grad av komplexitet kring transnationella relationer och medvetenhet kring komplexiteten kan anses vara viktig. Den främsta utmaningen är att det finns olika former av interaktioner, allt från djup stöttning inför val till ytliga interaktioner över sociala medier. Detta leder till frågor som vilken väger tyngst och vad är viktigast, är tio interaktioner över sociala medier lika viktiga som två offentliga tal där politiker samarbetar för att få sina röster hörda och *visa versa*? Det är inte uppsatsens mening att gå in på dessa frågor men bristen på framträdande svar leder till att transnationella relationer behandlas med en medveten komplexitet där ett högt kvantitativt antal interaktioner inte behöver betyda kvalitativa betydelsefulla interaktioner. Mätning av homogenitet väger därför tyngst, men transnationella relationer kommer inte långt efter - det finns dock en hög medvetenhet kring komplexiteten av transnationella relationer och även komplexiteten av partinamn.

4.4 MATERIAL

Material för den kvalitativa analysen kommer från partiernas hemsida och tidningsartiklar samt enstaka fall av sociala medier. Sökningarna på partiernas hemsida har lett till material såsom officiella gratulationer för ett partis framgång i val, men också nedskrivna tal och även större publikationer om exempelvis partiets historia. Tidningarna har istället gett information om vad som har sagts på presskonferenser eller tal som har hållits när partiledare har blivit inbjudna för att tala.

Artiklarna som partierna publicerar på deras hemsidor är förstahandskällor vilket gör att chansen är mindre att informationen har omformats genom processen. Källkritiken har varit viktig när det framför allt kommer till tidningsartiklar. Populistiska radikala högerpartier är omdiskuterade för deras radikala ståndpunkter och det finns en risk att tidningar mer eller mindre vinklar yttranden från partier och dess representanter. Ändock har tidningsartiklarna och officiella publikationer från partierna har visat sig gå hand i hand och information om sammankomster och bildandet av relationer finns att hitta både i tidningsartiklar och på partiernas officiella hemsida vilket och det har inte uppstått några problem med eventuell förvrängd information. Det finns enstaka material från partiledares sociala medier, men eftersom de är partiledarna själva som publicerar det så är det en förstahandskälla som bör kunna hanteras som legitim.

Som tidigare nämnt kommer avståndet mellan positionerna på den socioekonomiska och sociokulturella dimensionen att räknas ut för att få ett homogenitetsmått. Det finns olika vägar att ta för att få tag på data som visar på partipositioner på de två dimensionerna. De självklaraste alternativen är att antingen göra en egen studie eller att använda befintligt material som *expert surveys*. Egna kvalitativa studier förekommer sällan och i mån av praktikalitet är materialet i denna studie sekundärt material från Chapel Hill Expert Survey (CHES). CHES är väldigt användbart vid komparativa studier mellan partier (Mudde, 2016: 7) och frågorna som ställs är allt från inställning till EU, sociala livet, religion och andra politikområden (Polk, Rovny, Bakker, Edwards, Hooghe, Jolly, Koedam, Kostelka, Marks, Schumacher, Steenbergen, Vachudova, & Zilovic, 2017). Mudde (2007) uppmärksammar emellertid att de experter som svarar på CHES undersökningen är experter på de länderna de svarar för och inte i sig experter på varje ämne som CHES behandlar. I sin tur bör validiteten försiktigt accepteras enligt Mudde. (Mudde, 2007: 303). Ändock är detta det mest relevanta material som finns tillgängligt. Jungar och Jupskås använder sig även av CHES och om denna studie ska ha komparativ relevans är det viktigt att samma material används. Jungar och Jupskås studie använder CHES material från 2010 och sedan dess har CHES kommit ut med en ny *expert survey* från 2014. För att komma så nära nutid som möjligt är materialet för denna uppsats från CHES 2014. Som tidigare nämnt kommer homogeniteten konverteras från Jungar och Jupskås studie, eftersom de inte diskuterar hur de har gått tillväga när de har mätt. Därför kommer data från både 2010 och 2014 att presenteras när det kommer till homogeniteten av den nordiska konstitutionella kontexten.

De två dimensionerna denna studie fokuserar på är den socioekonomiska vänster-höger dimensionen, som i CHES kodbok heter LRECON och den sociokulturella liberal-auktoritära dimensionen som i CHES kodbok heter GALTAN. Både dimensionerna får varje parti ett värde mellan 0 och 10. Beskrivningen på både dimensionerna finns i CHES kodbok och lyder för vänster-höger skalan som följande ”position av partiet under 2014 i formen av dess ideologiska position på ekonomiska frågor”¹¹ (Polk et al. 2015: 14). Dimensionen är konstruerad så att partierna på vänstra sidan av dimensionen (värde närmare 0) vill att staten ska spela en betydande roll, medan partierna på den högra sidan (värde närmare 10) av dimensionen vill att staten ska blanda sig i så lite som möjligt och ställer sig bakom mindre regleringar och mindre utgifter från staten och istället mer privatisering och lägre skatter och en mindre betydande välfärdsstat. (Ibid).

---

¹¹ Egen översättning. Original citat: ”position of the party in 2014 in terms of its ideological stance on economic issues”

Den andra dimensionen är den sociokulturella liberal-auktoritära, även kallad GALTAN. Värdet partiet får baseras på partiets position under 2014 i form av rättigheter och demokratisk frihet. Dimensionen är konstruerad så att en liberal position (värde närmare 0) på GALTAN skalan innebär bland annat öppenhet för samkönade äktenskap, möjlighet till abort och mer demokratiskt deltagande. En auktoritär position (värde närmare 10) på GALTAN skalan ställer sig inte bakom de liberala värderingar utan värderar istället traditioner, lag och rätt och när det kommer till kulturella och sociala fenomen ska staten vara en moralisk auktoritet (Ibid).

5. RESULTAT & ANALYS

5.1 LIKNANDE IDEOLOGI OCH DELVIS LIKA NAMN

Partinamn är ett viktigt instrument för partierna som enligt Jungar och Jupskås (2014) inte bör underskattas. Det är sällan partier byter namn, men när de väl gör så kan det ge en möjlighet för partiet att anpassa dess partinamn till ideologin för att få ut så mycket som möjligt av namnet. (Ibid: 220). Av de fyra partierna i denna studie är det endast VB som har bytt namn, men det finns mer till sanningen. Vlaams Belang hette tidigare *Vlaams Block* men efter att tre organisationer som var kopplade till partiet dömdes 2004 för att vara rasistiska och blev förbjudna av högsta domstolen, bytte partiet inte bara namn utan startade ett nytt parti. (Lucardie, Akkerman, Pauwels, 2016: 209). För att återkoppla till Jungar och Jupskås argument, så ger detta en tydlig möjlighet att forma partinamnet strategiskt och ideologiskt. Det finns ett brinnande intresse hos somliga Flanders att separera från Vallonien och sedan etableringen av VB har partiet velat representera detta intresse (Wolf, 2016: 150) och idag står VB för Vlaams Belang som ordagrant står för *flamländskt intresse*. När VB offentliggjorde att partiet skulle byta namn och officiellt starta ett nytt parti, uttalade sig partiet att Vlaams Belang var det enda riktiga och rätta namnet, ”för vem annars ska skydda Flandern och det flamländska intresset i de olika parlamenten?”¹² (VB, 2004). Med andra ord går VBs syfte, att representera Flanderns intresse, tydligt att återfinna i partinamnet. Ett annat parti där man kan återfinna ett syfte i namnet är PVV, men det är lite mer komplext jämfört med VB.

Partij Voor de Vrijheid, eller på svenska *Partiet för Frihet*, har officiellt haft samma namn sedan dess uppkomst. Partiledaren, samt den enda partimedlemmen, Geert Wilders var innan han upprättade PVV parlamentariker för det nederländska liberal-konservativa och för nuvarande största partiet *Folkpartiet för Frihet och Demokrati* (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, VVD).

---

¹² Egen översättning. Original citat: "Wie anders zal immers de belangen van Vlaanderen en het Vlaamse volk verdedigen in de verschillende parlementen?"

Wilders bröt med partiet 2004 efter att VVD ställde sig positivt till Turkiets eventuella medlemskap i EU och agerade som enmansparti tills han startade upp PVV år 2006. (Akkerman, 2016: 144). Enligt Wilders härstammar PVVs partinamn delvis ur VVD eftersom att VVD härstammar från det liberal-konservativa partiet Partij van de Vrijheid (*Frihetspartiet eller ordagrant: partiet av friheten, PvdV*) som bildades 1946. PvdV gick samman med VVD 1948 och enligt Wilders är namnet PVV en gest till det gamla PvdV. (Ornstein, 2018). Varför Wilders har baserat PVVs namn på just PvdV är okänt, men man kan försiktigt spekulera kring om det är en form av revansch mot VVD som har lett till namnet, eftersom Wilders kan ha känt sig sviken av VVDs inställning till Turkiet. Hur nära sanningen detta ligger återstår att se. För att få mer förståelse för PVVs namn behöver begreppet *frihet* sättas in i kontext om hur Wilder ser på frihet, för även VVD har *frihet* i sitt namn men det är varken ett populistiskt, nationalistiskt eller radikalt parti. Wilders huvudsyfte med PVV är bland annat att föra en strak anti-islam politisk (PVV, 2018) och han yttrar sig på en presskonferens om att islam och *frihet* inte går samman. (Knack, 2018). Här går det att se ett tydligt syfte mellan partinamnet och ideologin de för, likt VB. Både VBs namn och PVVs namn behöver sättas in i en kontext, men betydelsen och syftet av namnet är i PVVs fall mindre tydligt jämfört med VB.

Hittills finns det ingen ideologisk konvergens vad gäller namnen, men det finns en homogenitet när det kommer till koppling mellan ideologi/syfte och partinamnet. Men det finns två partier som delar begrepp nämligen PVV och Österrikiska FPÖ, som ordagrant står för *Österrikiska frihetspartiet*. *Frihet* kan även här vara betydande för ideologin, men behöver sättas in i en kontext. Enligt FPÖ heter partiet som det gör för att ”visa på grundelementen och fundamenten av ideologin från *Dritten Lagers*”¹³(FPÖ, 2016: 140). *Dritten Lager* härstammar ur proporzsystemet - där var man antingen medlem av socialdemokraterna eller det konservativa folkpartiet - vilka var två Lagen. Bostäder, offentliga ämbeten och andra förmåner fördelades mellan dessa två grupper och var man inte medlem hos en utan de fick man inte tillgång till förmånerna. (Nationalencyklopedin, Österrike, 2018–12-27). Efter hand utvecklades FPÖ till ett tredje Lager, som då var ett tredje alternativ att rösta på och samtidigt som man fortfarande kunde få tillgång till statliga förmåner. Kopplar man begreppet *frihet* till denna bakgrund kan det spekuleras om det är *frihet* från de två partierna som bestämde förmånerna för medborgarna, frihet från duo-uppdelade proporzsystemet.

---

¹³ Egen översättning. Original citat: ”weist auf das Grundelement und die Grundfeste der Ideologie des Dritten Lagers hin.”

FPÖ och PVV har både *frihet* i sina namn, och genom att försiktigt spekulera kan man göra svaga antagningar om att PVV baserar sitt namn för att hitta friheten bort från Islam och FPÖ för att finna frihet bort från det tvådelade-proporzsystemet. FPÖs ideologi återfinns emellertid inte uppenbart i partinamnet, inte heller när *frihet* sätts i kontext, tillskillnad från PVV och VB. Det parti där det till min kännedom finns minst information kring varför det heter som det gör är SVP. SVP eller UDC, beroende på om man använder det tyska eller franska/italienska namnet, härstammar ur ett agrarparti och det demokratiska partiet. (Mudde, 2007: 57). Jungar och Jupskås argumenterar att det Danska Folkpartiet (DF) antog namnet för att representera så många personer som möjligt och för att visa stoltheten för att vara danska. (Jungar och Jupskås, 2014: 220). Det tyska namnet för SVP är Schweizerische Volkspartei, eller *Schweiziska folkpartiet* på svenska. Kanske har grundarna till SVP tänkt på liknande vis som när DF antog sitt namn, men hur nära detta ligger sanningen är okänt och det finns till min kännedom inga uttalanden eller material som pekar på varför SVP heter som det gör.

Det finns likheter mellan partinamnen i tre av de fyra partierna. PVV och VB visar sina ideologiska syften på liknade vis i sitt namn och man kan spekulera kring att PVV och FPÖ båda har anledningar för att vilja skapa frihet, den ena från Islam och den andra från ett fördelningssystem där medborgarna endast hade två val. Spekulerar man ännu djupare går det att utläsa nationalistiska anledningar till varför partinamnen antogs. Om detta emellertid har effekt på homogenitet inom partifamiljen är dock tveksamt och svårt att påstå. Partierna bildades under olika tidsperioder och har olika ideologiska bakgrunder, exempelvis är PVV exakt sextio år yngre än FPÖ så partinamnen behöver i sig inte ha någon betydelse för tillhörighet till den PRHRPF. Men resultatet skiljer sig inte mycket från Jungar och Jupskås resultat som argumenterar att tre av de fyra partierna: DF, SD och PS, har antagit sina namn av populistiska och/eller nationalistiska skäl (ibid: 221).

5.2 YTLIG KONTAKT SNARARE ÄN DJUPA SAMARBETEN

Det behöver finnas någon form av interaktioner, vilja att föra en liknande politik och ömsesidig respekt mellan partier inom en partifamilj för partifamiljen att fungera som partifamilj. (Jungar och Jupskås: 2014: Detta är ett logiskt argument eftersom att kategorisera in partier som eventuellt är ideologiskt lika varandra men som inte vill ha något med varandra att göra är rätt så meningslöst. Jungar och Jupskås (2014) ser på transnationella relationer utöver gränserna av den föreslagna nordiska PRHPF, vilket betyder att de kollar på transnationella relationer mellan partier som inte

heller är tänkta att vara med i den nordiska PRHPF. Jag har emellertid valt att begränsa mig till transnationella relationer och interaktioner mellan de PRHP i NBSÖ konstitutionella kontexten. Anledningen till detta är att för att syftet är att se hur denna de här populistiska radikala högerpartier i denna konstitutionella kontext agerar med varandra för sedan kunna se om de ens kan klassas som en egen partifamilj - för hur homogen partifamiljen än är - om partierna inte vill känna till varandra är det ingen välfungerande partifamilj. Det finns därför inte någon större mening med att analysera hur dessa fyra partier interagerar med andra PRHP utanför denna konstitutionella kontext.

Tre av de fyra länderna i denna studie är med i EU och dess populistiska radikala högerpartier är alla med i EP. EP är viktig eftersom att det finns möjlighet för partier att skapa partigrupper inom EP som kan vara en betydande plattform för samarbete. PVV, VB och FPÖ är alla tre med i partigruppen *Nationernas och friheternas Europa*. (VB, 2018a). SVP är inte med eftersom Schweiz inte är med i EU.

PVV's partiledare Wilders erkände länge ingen ideologisk likhet med några PRHP förutom med danska DF och Storbritanniens självständighetsparti (United Kingdom Independence Party, UKIP). (van Gent et al., 2014: 1778). Emellertid verkar detta ha skiftat eftersom Wilders har en alltmer framstående relation med VB. Under de senaste åren har Wilders varit med och fört kampanjer tillsammans med VB och en av dess huvudmän Filip Dewinter. I September 2018 var Wilders i Antwerpen och lovordade VB i samband med kommunalvalen i Belgien (Decker, 2018) och de skulle tillsammans "strida mot Islam". (De Cauwer, 2018). I Juni 2018 förde Wilders och Dewinter en presskonferens tillsammans där Wilder även då uttalade starka lovord om Dewinter och VB samt tryckte på extra att Dewinter är det bästa alternativet att rösta på i valet. På samma presskonferens berättar Wilders att Dewinter var med och protesterade i Rotterdam ett par månader tidigare, vilket även VB meddelade med tillägget att ett tiotal VB medlemmar skulle till Rotterdam och protestera. (Hart van Nederland, 2018). När det kommer till relationen mellan Wilders och VB's partiledare Tom van Grieken är relationen också framstående. Van Grieken meddelade på Facebook den 7 September 2017 att partierna skulle föra kampanj tillsammans inför kommande val av symboliska skäl. (Van Grieken, 2017-09-07). Partiledarna har även haft möten med varandra för att diskutera planer och strategier för att minska islam inom länderna och båda har bjudits in som gästföreläsare hos varandra. (Knack, 2017).

Ovanstående visar att det finns en tydlig relation mellan VB och PVV och denna relation verkar vara den mest framstående mellan de PRHP inom NBSÖ. I samma presskonferens som PVV gav lovord till VB erkände Wilders även FPÖ som en kollega. (stopdebankiers.nl, 2018), men denna

relation verkar inte gå djupare än *tweets* på Twitter med gratulerande ord till varandra för framgångarna och ett fåtal gemensamma presskonferenser. En tweet, som lyder som följande ”Fantastiskt! FPÖ-kandidaten Norbert Höfer i ledning i första omgången till Österrikes president val!”¹⁴ (Wilders, 2016-04-24). FPÖs partimedlem Vilimsky gör liknande yttranden och utropar Wilders som den sanna vinnaren efter valen i Nederländerna. (van Huët, 2017). Heinz-Christian Strache, partiledare för FPÖ, bjöd in Wilders 2015 för att tala i Wien om hur islam hotar demokrati i Europa med argumentet att Wilders är en intressant politiker och att ämnet om att islam hotar den europeiska demokratin måste tas upp. (The Local, 2015). Relationen mellan FPÖ och PVV tenderar emellertid inte att gå djupare än gratulationer via twitter och enstaka besök.

FPÖ och VB har inte heller en mycket mer framträdande relation med varandra jämfört med PVV och FPÖ. Likt PVV gratulerar även VB FPÖ för resultatet i de olika valen, både i 2016, 2017 och 2018 yttrade sig VB entusiastiskt över FPÖs framgång (van Grieken, 2016) och kallar även FPÖ för VBs systerparti. (VB, 2018b). En ömsesidig respekt finns mellan partierna, men det finns inga tecken som tyder på några djupa transnationella relationer mellan partierna. Även mellan PVV och VB och PVV och FPÖ finns det ömsesidig tillkännagivande, men det är endast PVV och VB som påtagligt drar nytta av varandra. Emellertid kan man ändå anse att dessa tre partier fungerar som en partifamilj, eftersom det finns intresse för varandras politik och det är inget av partierna som yttrar något misstykke om något annat parti. Men det finns ett parti kvar - SVP - och om PVV och VBs relation med varandra beror på dess geografiska närhet så finns det inga tecken på liknande mönster mellan FPÖ och SVP.

Det lilla som går att hitta kring relationen mellan FPÖ och SVP är att FPÖs partiledare Strache gratulerade SVP för resultatet i valet i oktober 2015. (Bühler, 2016) Dennis Bühler (2016) spekulerade kring om SVP skulle gratulera FPÖ när FPÖs Norbert Hofer valdes till president i Österrike. Det finns inga officiella gratulationer från SVP men utifrån artikeln Bühler går det att utläsa en form av tveksamhet och pessimism när det kommer till relationen mellan SVP och FPÖ. Vad denna pessimism i sin tur beror på är oklart.

Det enda som går att hitta mellan SVP och VB är att VB har skickat ett brev till SVP för att gratulera och berömma partiet för dess resultat i ett referendum som handlade om massimmigration i Schweiz. (Claeys, 2014). SVP är partiet som är mest utanför i denna konstitutionella kontext i jämförelse med hur de andra partierna interagerar med varandra. I stora drag finns det dock inte så

---

¹⁴ Egen översättning från engelska. Original: Fantastic! FPÖ-candidate Norbert Höfer in the lead at the first round of Austria's presidential election!

många och djupa transnationella samarbeten mellan partierna och de partier som drar nytta av varandra är till största del VB och PVV. Trots att SVP och FPÖ är grannar med varandra rent geografiskt verkar detta inte påverka deras samarbeten då de är knappa. Jungar och Jupskås (2014) kommer fram till liknande resultat och drar slutsatsen att det inte finns många framgångsrika transnationella samarbeten mellan partierna och det norska FrP håller sig likt SVP borta från att skapa relationer med andra PRHP. Det både FrP och SVP har gemensamt är att de inte är med i EP eftersom länderna de befinner sig inom inte är med i EU. Jungar och Jupskås kommer fram till att EP är en viktig arena för skapandet av transnationella kontakter (Jungar och Jupskås, 2014: 229) och liknande slutsatser kan dras i denna studie, eftersom alla tre partier som interagerar med varandra är med i EP. Det är dock svårt att säga om det är just EP som är den betydande faktorn för relationerna och inte exempelvis partiernas inställning som gör om de söker samarbeten eller inte, men det finns i vilket fall ett mönster att partier som är med i EP även har mer framträdande relationer med varandra.

För att återkoppla till det första som nämndes i detta avsnittet att relationer mellan partierna är viktigt för att partifamiljen ska fungera, så kan man argumentera för att tre av fyra partier agerar som en fungerande partifamilj, även fast relationerna är svaga. SVP däremot visar inga klara tecken på att agera inom en sammanhållen partifamilj.

5.3 ÖAR AV HOMOGENITET

5.3.1 PARTIPOSITIONER PÅ TVÅ DIMENSIONER

Härnäst ska vi först gå in på hur PRHP prioriterar de socioekonomiska och de sociokulturella frågorna, för att därefter placera in PRHP, ihop med de andra partierna i länderna, på de den ekonomiska vänster-höger skalan och liberal-auktoritär skalan.

Partiernas viktigaste fråga är för alla fyra immigration, den näst viktigaste är för SVP EU-integration, för PVV multikulturalism, för VB multikulturalism och nationalism och för FPÖ anti-elitism, vilket är den tredje viktigaste frågan för VB och SVP. FPÖ har emellertid nationalism som tredje viktigaste fråga och PVV etniska minoriteter. (Polk et al. 2017). Alla dessa politiska prioriteringar pekar på att sociokulturella frågor är viktigare än de socioekonomiska.

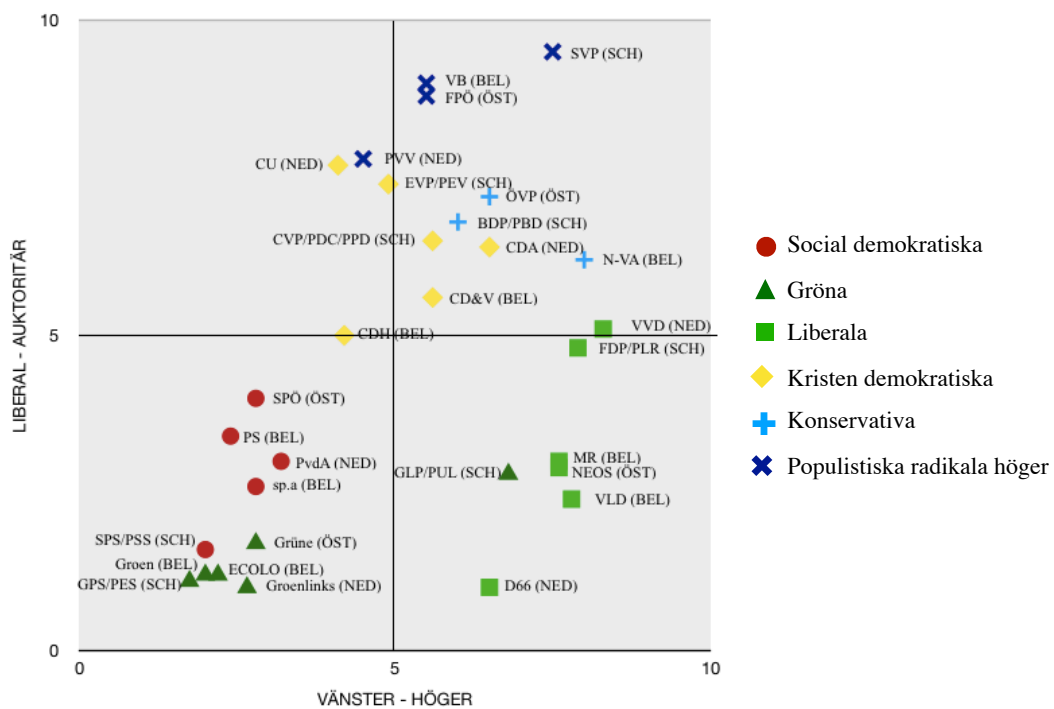
Som tidigare nämnts i uppsatsen är flera dimensioner viktiga att ha i åtanke när homogenitet mäts, enligt Mudde är det *nativism* som framför allt är viktigt att kategorisera partierna efter. Jungar och Jupskås (2014) placerar in partierna efter den socioekonomiska vänster och höger skalan, samt den sociokulturella GALTAN skalan, även kallad för den liberal-auktoritära skalan. På GALTAN

skalan finns. inslag av *nativism* men för att följa Muddes definition, skulle fler dimensioner behöva läggas till. För att resultatet ska gå att jämföra med Jungar och Jupskås har emellertid partipositionerna endast analyserats på två dimensioner. Positionerna partierna tar är baserat på CHES data och i den socioekonomiska skalan innebär en position mer till vänster mer statlig kontroll och till höger mer liberal ekonomi. En liberal position på GALTAN skalan innebär en mer liberal politik i form av bland annat tillgänglighet till abort, samkönade äktenskap och högre grad av demokratisk deltagande. En auktoritär position uppskattar tradition, ordning och stabilitet och motsätter sig de liberala värden (Polk, Rovny, Bakker, Edwards, Hooghe, Jolly, Koedam, Kostelka, Marks, Schumacher, Steenbergen, Vachudova, & Zilovic, et al. 2015: 14)

De populistiska radikala höger partierna är placerade på den socioekonomiska och sociokulturella dimensionen tillsammans med ländernas andra partier som har representation i parlamentet och som inte är ett nischparti (se figur 1). Partierna är färgkodade efter tillhörande partifamilj och positionerna är baserade på data från CHES (Polk et al., 2017). De populistiska radikala höger partierna tar en tydlig central position på den socioekonomiska dimensionen. Partiet som sticker ut mest är SVP, som är tydligt mer höger än resterande. På den liberal-aukautoritär skalan ligger partierna ganska nära varandra men störst skillnad är mellan SVP och PVV. PVV relativt liberala position kan beror på dess icke-konservativa inställning till jämställdhet mellan kvinnor och män och samkönade äktenskap till skillnad från många andra PRHP (Polk, et al. 2017).

Att partierna är något utspridda på de två dimensionerna är inte onormalt, även de socialdemokratiska partierna som ligger nära varandra på den socioekonomiska skalan skiljer sig åt på GALTAN skalan och samma gäller de liberala partierna. Det parti som dock sticker ut från sin partifamilj mest är det schweiziska Grönliberala partiet (Grünliberale Partei der Schweiz, GLP). När homogeniteten sedan mäts inom partifamiljerna kommer därmed den gröna partifamiljen mätas både med och utan GLP, dels för att se hur ett parti som sticker ut såpass mycket påverkar homogeniteten, men även för att ge den gröna partifamiljen en ärlig chans.

Figur 1: Partipositioner på två dimensioner i NBSÖ

Källa datamaterial: Polk et. al. (2017)

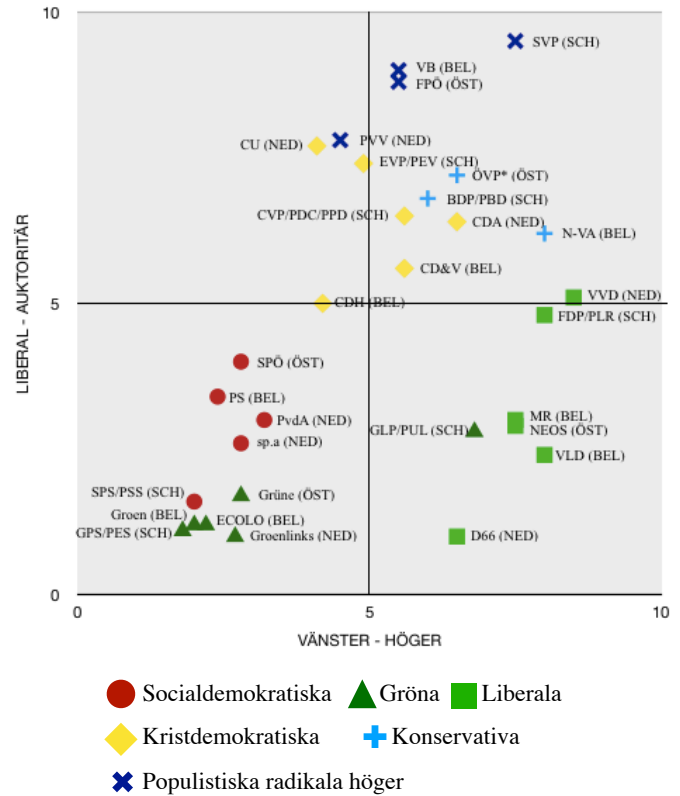
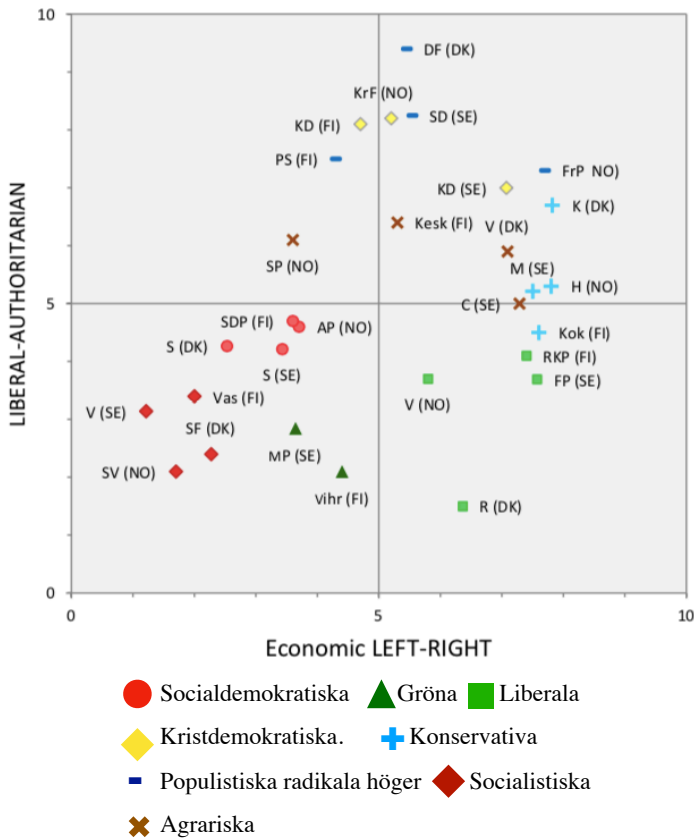
I jämförelse med Jungar och Jupskås (2014) studie ligger PRHP i NBSÖ kontexten på liknande positioner som de nordiska PRHP. Den som sticker ut mest är FrP, vilket även Jungar och Jupskås kommer fram till då de konkluderar att FrP är en hybrid mellan PRHPF och den konservativa partifamiljen. (Jungar och Jupskps, 2014: 215). Emellertid ligger SVP på en liknande socioekonomisk position som FrP, ändock klassificeras SVP inte som en hybrid i forskningslitteraturen. Detta beror troligtvis på faktumet att SVP ligger såpass nära den auktoritära aspekten av den sociokulturella dimensionen. Nedan i Figur 2 befinner sig partipositionerna i de nordiska länderna från Jungar och Jupskås och bredvid samma figur som Figur 1; alltså partipositionerna i NBSÖ.

Det finns tydliga mönster vad gäller partipositionerna av 3/4 av PRHP i Norden och i NBSÖ. Ett parti i vardera konstitutionell kontext, PS och PVV, ligger något till vänster om centerpositionen i den socioekonomiska skalan och har relativt lika positioner på den sociokulturella dimensionen, PVV är något mer auktoritärt. (se figur 2 och 1 nedan). Två partier i vardera konstitutionella kontext, SD, DF, FPÖ och VB, ligger något till höger om center positionen och medan VB och FPÖ ligger nära varandra på liberal-auktoritär dimensionen så ligger SD och DF något mer utspridda från varandra. SVP och FrP är relativt lika vad gäller den socioekonomiska

dimensionen, men skiljer sig signifikant åt vad gäller den sociokulturella dimensionen. Från vad som går att utläsa från grafen är tre av fyra partier i Norden tydliga populistiska radikala högerpartier medan alla fyra i NBSÖ är tydliga populistiska radikala högerpartier.

Figur 2: Partipositioner på två dimensioner i Norden:
Källa: Jungar och Jupskås (2014: 225)

Figur 1: Partipositioner på två dimensioner i NBSÖ:
Källa datamaterial: Polk et al. (2017)

I resterande partifamiljer finns det både stora likheter och skillnader. I Norden finns det fler partifamiljer, eftersom det inte finns tillräckligt med socialistiska eller agrarpartier i NBSÖ som har mandat i parlamentet för att då kunna utgöra en partifamilj. I NBSÖ finns det istället generellt något fler partier i varje grupp. Positionerna av de kristdemokratiska partierna och de konservativa skiljer sig mest mellan de konstitutionella kontexterna medan de liberala är relativt lika.

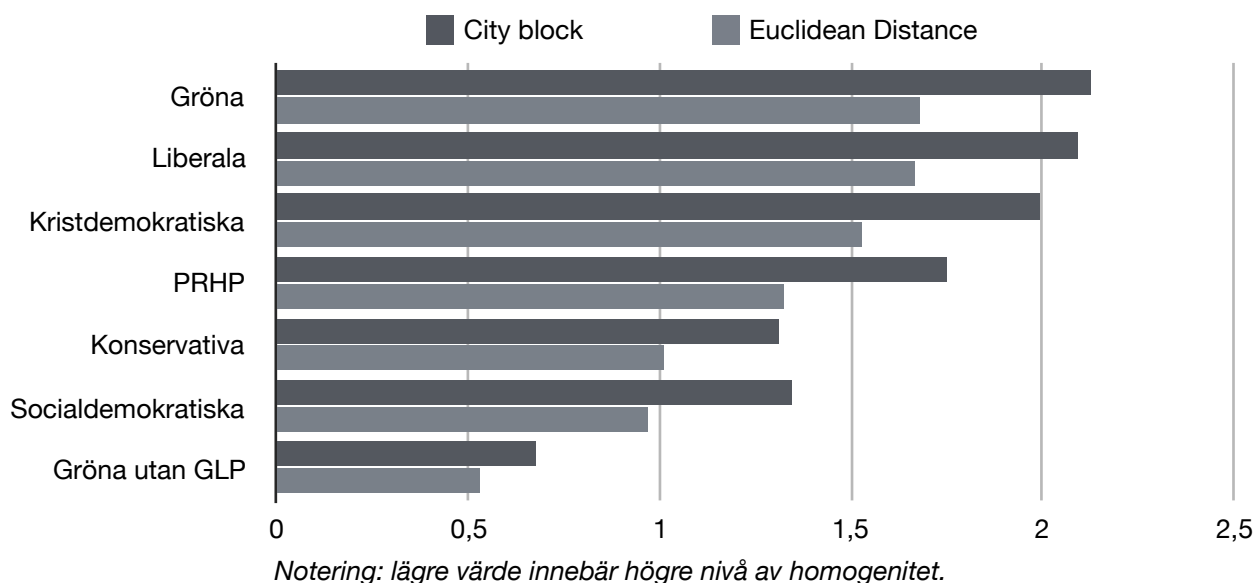
5.3.2 BÅDE MER OCH MINDRE HOMOGEN

Homogeniteten mäts genom att mäta avståndet mellan partipositionerna som finns i figur 1 och 2. För att minska risken att val av mätverktyg påverkar resultaten används två mätverktyg som är Euclidean distance och City block. Den först nämnda är i alla grafer den ljusgrå stapeln och City

block är den mörkgrå stapeln. Desto lägre värdet är desto mer homogen är gruppen och *vice versa* desto högre värde desto mer heterogen är partifamiljen.

Oberoende av om homogeniteten i den gröna partifamiljen mäts med Euclidean distance eller City block så är den gröna partifamiljen mest heterogen. Men som tidigare nämnt så är det ett parti, GLP, som sticker ut mycket från den gröna partifamiljen. Detta innebär när homogeniteten mäts i den gröna partifamiljen utan GLP blir partifamiljen mest homogen av alla partifamiljer i NBSÖ. Homogeniteten mellan den socialdemokratiska och konservativa partifamiljen skiljer sig inte mycket, men mätt med måttet City block så är den socialdemokratiska partifamiljen aningen mer heterogen. I resterande partifamiljer har avståndsmåttet ingen betydelse eftersom partierna hamnar i samma hierarkiska ordning och skillnaderna mellan city block och euclidean distance ser med blotta ögat proportionerliga ut. Den kristdemokratiska partifamiljen och den liberala partifamiljen är mest heterogen efter den gröna partifamiljen. Den populistiska radikala högerpartifamiljen hamnar i mitten av partifamiljerna och därmed kan slutsatsen dras att PRHP i NBSÖ är en homogen partifamilj eftersom partifamiljen inte sticker ut jämfört med andra partifamiljer och är även mer homogen än etablerade partifamiljer.

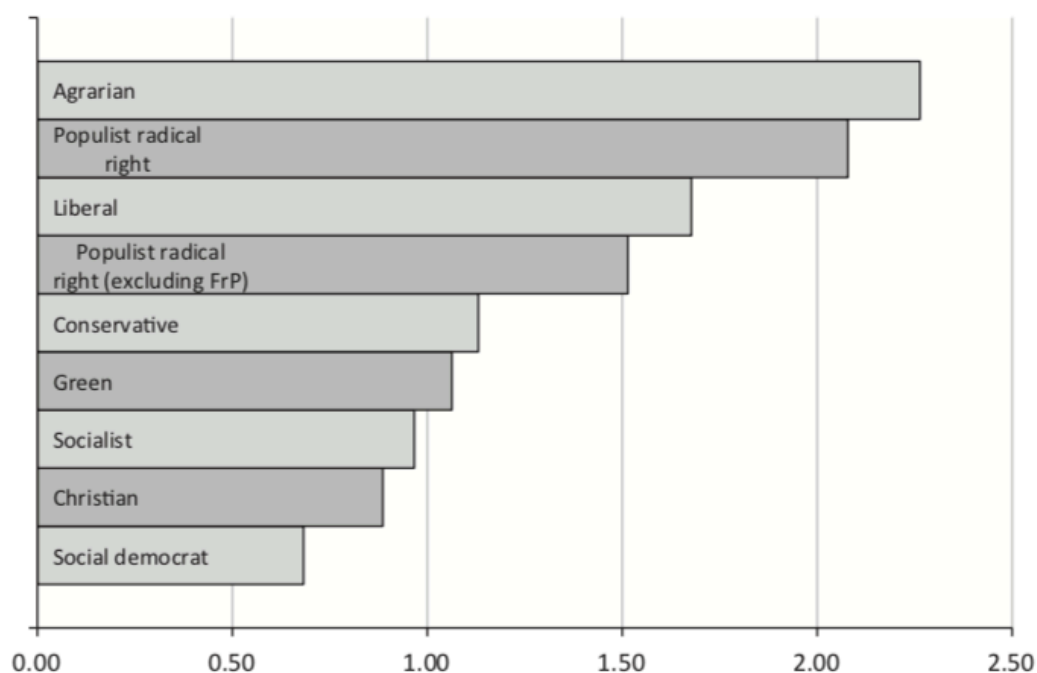
Diagram 1: Homogenitet partifamiljer i NBSÖ. Källa datamaterial: Polk et al. (2017)

I jämförelse med Jungar och Jupskås (2014) resultat skiljer sig homogeniteten något hos de nordiska partierna. Eftersom det är okänt hur Jungar och Jupskås har mätt avståndet mellan partierna och kommit fram till sina resultat går det inte att analysera specifika värden, emellertid går

det att jämföra i generella meningar. Enligt Jungar och Jupskås beräkningar är agrarpartiet mest heterogent och sedan PRHPF, följt av den liberala partifamiljen. När emellertid FrP utesluts är PRHF mer homogen än den liberala gruppen. Detta återspeglar även resultaten i denna studie - den liberala partifamiljen är mer heterogen än den PRHPF. I Jungar och Jupskås studie är både socialdemokraterna, de gröna och konservativa mer homogena än PRHPF vilket återspeglar resultaten av denna studie, när GLP utesluts ur den gröna partifamiljen. Slutsatsen kan därför dras att homogeniteten i de partifamiljerna i de två konstitutionella kontexterna är relativt lika.

Diagram 2: Homogenitet partifamiljer i Norden. Källa: Jungar och Jupskås (2014: 227)

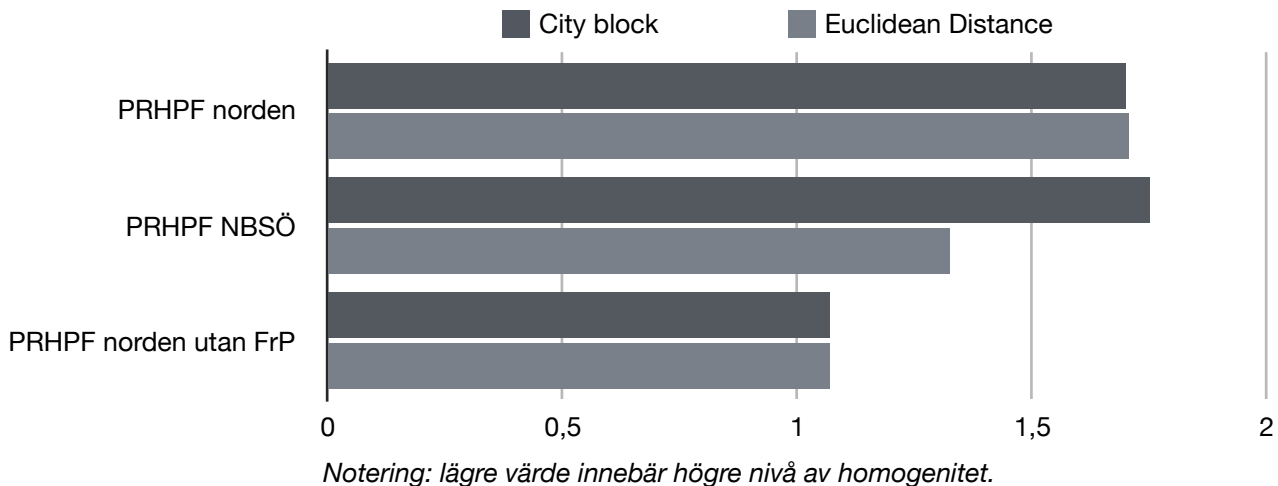

Notering: lägre värde innebär högre nivå av homogenitet.

Innan slutordet dock är sagt så ska vi mäta i mer detalj hur homogena de populistiska radikala höger partifamiljerna i de två konstitutionella kontexterna är i relation till varandra. Resultatet presenteras i diagram 3 där homogeniteten i den nordiska PRHPF har mätts med samma metod som övriga partifamiljer i NBSÖ - genom Euclidean Distance måttet och City Block. Desto lägre värde desto mer homogen är gruppen och *vice versa* desto högre värde desto mer heterogen.

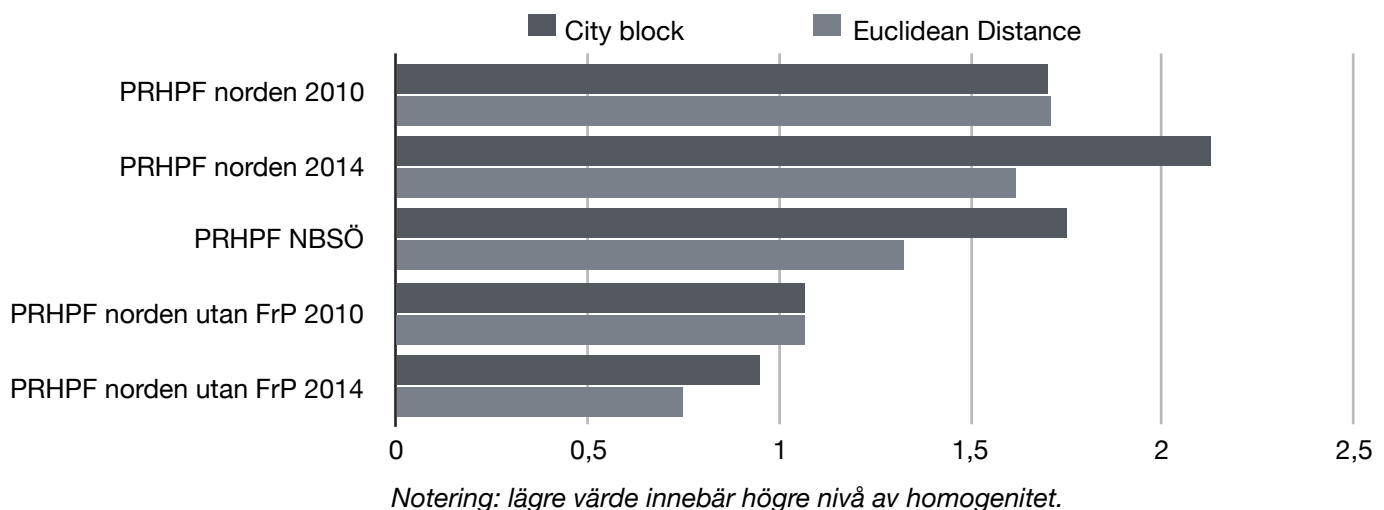
Diagram 3: Homogenitet PRHPF i Norden och NBSÖ. Källa datamaterial: Polk et al. (2017) & Bakker et al. (2015)

Den nordiska partifamiljen är mest homogen när FrP utesluts, medan NBSÖs PRHPF partifamilj hamnar i mitten vilket betyder att den är mer homogen än den fullständiga populistiska radikala höger partifamiljen i Norden men inte lika homogen som när FrP utesluts ur den nordiska PRHPF. Detta resulterar i att när man ser på partifamiljerna med sina fullständiga medlemmar så är den populistiska radikala höger partifamiljen i NBSÖ mer homogen än samma partifamilj i Norden. Argumentet om att utesluta FrP skulle även kunna appliceras på SPÖ eftersom att de är såpass höger inställda på den socioekonomiska skalan, vilket skulle resultera i en högre nivå av homogenitet inom NBSÖ kontexten. Emellertid om det ständigt argumenteras att varje parti som sticker ut ska uteslutas så kommer det inte finnas några partier kvar i partifamiljerna.

Jungar och Jupskås använder data från 2010, eftersom det inte fanns nyare data när studien gjordes. Så för att göra studien relativ i ett jämförande perspektiv när det kommer till tidsaspekten så presenteras i diagram 3 resultatet när homogeniteten inom den nordiska PRHPF mäts från 2014.

Diagram 4: Homogenitet PRHPF i Norden och NBSÖ. Källa datamaterial: Polk et al. (2017)

Resultatet visar att den populistiska radikala högerpartifamiljen i NBSÖ ännu en gång hamnar i mitten, när euclidean distance används. Men både hos PRHPF i NBSÖ och den nordiska PRHRF med data från 2014 så ger city block måttet mer heterogenitet än övriga värden. Den mest homogena PRHPF är den nordiska när FrP utesluts och vi kan utläsa att de nordiska PRHP utan FrP har konvergerat mot varandra, eftersom PRHPF i Norden från 2014 är mer homogen än samma grupp mätt 2010. Bortser vi dock från den gruppen så är det antingen den nordiska PRHPF från 2014 eller PRHPF i NBSÖ som är mest homogen, men skiftar vi avståndsmått vänds även resultatet. Svaret om vilken PRHPF som är mest homogen är därmed inte så enkelt, eftersom mätverktyget har en betydande påvekan på homogeniteten.

Tabell 1. Hierarkisk placering av PRHPF baserat på diagram 3.

	PRHPF Norden 2010	PRHPF Norden 2014	PRHPF NBSÖ 2014
City block	1	3	2
Euclidean distance	3	2	1
Summa	4	5	3

I tabell 1 finns de fullständiga partierna¹⁵ och för varje mätverktyg finns en siffra, en etta betyder att partiet var mest homogen med det mätverktyget, medan en trea betyder att partiet var mest heterogent med det mätverktyget. Summan är när dessa positioner adderas med varandra. Det partiet med lägst totalsumma kan anses vara den mest homogena PRHPF, medan partiet med den högsta summan är det mest heterogena PRHPF av de tre. Det är nu lättare att se vilken av de tre partifamiljerna som är mest homogen och slutsatsen kan tydligt dras att den populistiska radikala högerpartifamiljen i Nederländerna, Belgien, Österrike och Schweiz är generellt mer homogen än den populistiska radikala högerpartifamiljen i de nordiska länderna, både när den är mätt 2010 och 2014.

---

¹⁵ Partifamiljen utan FrP är inte med eftersom att resultaten tydligt visar vilka utav de beräkningarna som är mest homogen.

6. ÖAR AV HOMOGENITET I ETT HETEROGENT HAV

I början av denna uppsats presenterades argument kring varför den populistiska radikala högerpartifamiljen anses vara så fragmenterad, bland annat kan bristen av konsensus kring definitionen vara en påverkande faktor. Även faktumet att partierna har nationalistiska ideologiska grunder som ofta etableras inom nationalstaternas gränser gör att de populistiska radikala högerpartierna utvecklas oberoende av varandra, vilket leder till eventuell fragmentering och heterogenitet när partierna förs samman i en partifamilj. Mudde argumenterar att partierna ska definieras efter en *minimal* eller *maximal* definition, för att bygga konsensus kring definitionerna. Det presenterades även två studier som i första hand argumenterar att den populistiska radikala högerpartifamiljen är mer heterogen och fragmenterad än övriga partifamiljer. Emellertid kommer både Ennser (2012) och Jupskås och Jungar (2014) fram till att den populistiska radikala högerpartifamiljen inte är så heterogen som de vid första anblick tror. Denna uppsats är baserad på Jungar och Jupskås studie och syftet var att analysera homogeniteten mellan de populistiska radikala höger partifamiljerna i de två konstitutionella kontexterna, den ena bestående av de nordiska länderna i Jungar och Jupskås studie och den andra bestående av Lijpharts idealtypiska länder för konsociala demokratier: Nederländerna, Belgien, Österrike och Schweiz. Anledningen till varför det var intressant att se på länderna genom Lijpharts teori var för att Lijphart argumenterar för två idealtypiska former av liberaldemokrati, där de nordiska länderna kan anses vara ett mellanting och NBÖS är typiska konsensusdemokratier. Genom att analysera partinamn, transnationella relationer och interaktioner samt mäta avståndet mellan partipositionerna på den socioekonomiska och sociokulturella skalan var ett övergripande mål med denna uppsats att börja fundera över om de konstitutionella kontexterna har en påverkan på hur homogen den populistiska radikala högerpartifamiljen är. Det andra och främsta målet var att jämföra nivån av homogenitet i NBSÖs populistiska radikal högerpartifamilj, med både de etablerade partifamiljerna i NBSÖ men också med dem nordiska populistiska radikala högerpartifamiljen. När tre analysområden, partinamn, transnationella relationer och interaktioner samt homogeniteten, sedan samlas i en och samma grupp går det att diskutera hur homogen denna partifamilj är.

Resultaten visade att tre av fyra partier i NBSÖ PRHPF hade kopplingar sinsemellan sina partinamn. PVV och VB visar båda sina ideologiska syften med partinamnet, även om det behöver sättas in i kontext, och PVV och FPÖ har båda anledningar för att ha med begreppet *frihet* i sina partinamn. Den ena vill skapa frihet från Islam och den andra från ett fördelningssystem som endast

gav medborgarna två val. Med hjälp av Jungar och Jupskås argumentation kring varför DF antog det namn som de gjorde finns det möjlighet att spekulera kring varför SVP antog sitt namn, vilket det inte finns en känd förklaring för.

Resultaten visade också att PVV och VB är de partier inom denna partifamilj som tydligast interagerar med varandra jämfört med de andra två partierna. Men trots de relativt ytliga interaktionerna så kan PVV, VB och FPÖ anses agera med varandra som en partifamilj, det finns intresse för varandras politik och partierna stödjer varandra så att vardera ska få så bra resultat som möjligt i de val partierna ställer upp i. Det är SVP som inte verkar särskilt intresserad av resterande PRHP, varför det är på det vis går med detta material endast att spekulera kring men resultatet visar tydligt att SVP inte agerar med resterande partier som en partifamilj.

Likt Jungar och Jupskås resultat, men även Ennser, är den populistiska radikala högerpartifamiljen i NBSÖ inte mer heterogen än något annat etablerat parti. Det är till och med så att PRHP är mer homogen än både kristdemokratiska-, liberala- och även den gröna partifamiljen. Det är inte lika homogent som den konservativa gruppen, men skulle fler dimensioner tas med i kalkyleringen så kan det uppstå en ännu homogenare partifamilj. Detta svara även på den andra forskningsfrågan som löd: hur homogen är den populistiska radikala högerpartifamiljen i den konsociala konstitutionella kontexten jämfört med andra etablerade partifamiljer? I den Nederländska, Belgiska, Österrikiska och Schweiziska konstitutionella kontext så är den populistiska radikala högerpartifamiljen mellanhomogen, inte lika homogen som somliga, men inte lika heterogen som andra.

Svaret på den första forskningsfrågan är lite mer komplex, eftersom att det finns flera variabler som påverkar. När båda partifamiljer analyseras med sina fullständiga medlemmar så är PRHPF i NBSÖ mer homogen, när euclidean distance används. När city block mätverktyget används är det istället PRHPF i Norden från 2010 som är mest homogen. Emellertid är PRHPF i Norden från 2010 även den mest heterogena när euclidean distance används. Så vilken är mest homogen? Genom att addera de hierarkiska positionerna ser vi att den populistiska radikala högerpartifamiljen i NBSÖ konstitutionella kontexten är mer homogen än den den populistiska radikala högerpartifamiljen i Norden, oberoende av år och mätverktyg.

När vi lägger ihop alla tre analysområden kan vi generellt prata om att partierna agerar som en partifamilj och det visar sig inte bara genom den kvantitativa datan. Det finns en viss form av likheter mellan partinamnen och det finns transnationella interaktioner och relationer, även fast de är något ytliga. Sedan finns det ett parti som är mer utomstående. Resultatet liknar i stor mån på

Jungar och Jupskås (2014) resultat, som kommer fram till att de nordiska populistiska radikala högerpartierna kan anses vara en egen partifamilj, men för att öka homogeniteten inom gruppen behöver FrP uteslutas. SVP behöver i sig inte uteslutas från den kvantitativa datan, men partierna har inte mycket gemensamt på de andra områdena så den generella uppfattningen av homogeniteten i den populistiska radikala högerpartifamiljen i NBSÖ påverkas av SVP brist av gemensamma faktorer. Samtidigt ska inte en alltför snäv slutsats dras, *partinamn* och transnationella relationer är inte lika betydande för homogeniteten utan det är den kvantitativa datan som väger marginellt tyngre. Därför bör den populistiska radikala högerpartifamiljen i NBSÖ ses som en homogen partifamilj, vars värde går att jämföra med etablerade homogena partifamiljer men som samtidigt har en hög grad av komplexitet när det kommer till transnationella relationer och *partinamn*.

Om man ser på den populistiska radikala högerpartifamiljen i metaforiska termer som ett heterogent hav så är den nordiska konstitutionella kontexten med dess populistiska radikala högerpartifamilj en homogen ö. I denna studie kommer vi också fram till att den konstitutionella kontexten bestående av Nederländerna, Belgien, Österrike och Schweiz även den kan anses vara en homogen ö i det heterogena havet. För att göra en djupare analys skulle man kunna utgå mer från Muddes *minimala* och *maximala* definition och lägga till de variabler som karaktäriserar den minimala och maximala definitionen.

Till vilken mån en gemensam homogen konstitutionell kontext påverkar homogenitet är svårt att säga utifrån denna studie. Det skulle behövas en analys av hur de populistiska radikala högerpartier förhåller sig till varandra i en konstitutionell kontext som inte är homogen, för att kunna se betydelsen av den konstitutionella kontexten. Samtidigt är det även intressant att gå vidare med forskning om PRHPF i Lijpharts teori om konsensus och majoritetsdemokratier. Genom att delvis lämna den Europeiska kontexten kan det finnas mycket att hämta om populistiska radikala högerpartier i majoritetsdemokratierna. Den slutsats vi emellertid dock kan dra om konstitutionella kontexter är att en liknande konstitutionell kontext än så länge inte har en negativ effekt på homogeniteten hos populistiska radikala högerpartifamiljer.

REFERENSLISTA

AKADEMISKA PUBLIKATIONER:

- Akkerman, T. (2016) The Party for Freedom, Balancing between mission, voters and office. *Radical Right-Wing Populist Parties in Western Europe. Into the Mainstream?*. s. 144-168.
- Andeweg, R. (2000). Consociational Democracy. *Annual Review of Political Science*, 3(1), s. 509-536.
- Ennsner, L. (2010). The homogeneity of West European party families. *Party Politics*, 18(2), s. 151-171.
- Fagerholm, A. (2016). Ethnic and Regionalist Parties in Western Europe: A Party Family?. *Studies in Ethnicity and Nationalism*, 16(2), s.304-339.
- Gallagher, M., Laver, M. and Mair, P. (2011). *Representative government in modern Europe*. 5th ed. Maidenhead, Berkshire [England]: Mcgraw Hill Higher Education.
- Jungar, A. and Jupskås, A. (2014). Populist Radical Right Parties in the Nordic Region: A New and Distinct Party Family?. *Scandinavian Political Studies*, 37(3), s.215-238.
- Lijphart, A. (2012). *Patterns of Democracy - Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries*. 2nd ed. Yale University Press.
- Lijphart, A. (1969). Consociational Democracy. *World Politics*, 21(2), s.207-225.
- Lucardie, P., Akkerman, T. & Pauwels, T. (2016) It is still a long way from Madou Square to Law Street, the Evolution of the Flemish Bloc. *Radical Right-Wing Populist Parties in Western Europe. Into the Mainstream?*. s.208-224
- Mair, P. and Mudde, C. (1998). The Party Family and its Study. *Annual Review of Political Science*, 1(1), s.211-229.
- Mudde, C. (2007). *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge University Press.
- Mudde, C. (2016). *The Study of Populist Radical Right Parties: Towards a Forth Wave*. University of Oslo.
- van Gent, W., Jansen, E. and Smits, J. (2014). Right-wing Radical Populism in City and Suburbs: An Electoral Geography of the Partij Voor de Vrijheid in the Netherlands. *Urban Studies*, 51(9), s.1775-1794.

Van Spanje, J. (2011). The Wrong and the Right: A Comparative Analysis of 'Anti-Immigration' and 'Far Right' Parties.(Report). *Government and Opposition*, 46(3), s.293–320.

Wolf, T (2016) Extremist or Populist Proposing a set of criteria to distinguish right-wing parties in Western Europe. I *German perspectives on right-wing extremism: Challenges for Comparative Analysis*. Routledge

ONLINE MATERIAL:

Bakker, R., de Vries, C., Edwards, E., Hooghe, L., Jolly, S., Marks, G., Polk, J., Rovny, J., Steenbergen, M., Vachudova, M. (2015), "Measuring Party Positions in Europe: The Chapel Hill Expert Survey Trend File, 1999-2010," *Party Politics*, 21.1: 143-152.

Bühler, D. (2016) FPÖ und SVP: Wie Brüder – aber keine Zwillinge. *Aargauer Zeitung*. Tillgänglig online: <https://www.aargauerzeitung.ch/ausland/fpoe-und-svp-wie-brueder-aber-keine-zwillinge-130282561>. (Hämtad: 2018-12-30).

CHES (2019) Datasets on party positions across Europe. *Chapel Hill Expert Survey*. Tillgänglig online: <https://www.chesdata.eu/our-surveys> (Hämtad: 2019-02-18)

Claeys, P. (2014) Vlaams Belang verheugd over Zwitsers referendum massa-immigratie. *Vlaams Belang*. Tillgänglig online: <https://www.vlaamsbelang.org/vlaams-belang-verheugd-over-zwitsers-referendum-massa-immigratie/> (Hämtad: 2018-12-27).

De Cauwer, Q. (2018) Wilders: “Zonder PVV en VB leefden we al in halve shariastaat”. *SCEPTR*. Tillgänglig: <https://sceptr.net/2018/06/wilders-zonder-pvv-en-vb-leefden-we-al-in-halve-shariastaat/> (Hämtad: 2018-12-27).

Decker, H. (2018) Wilders: “Vlaams Belang is enige partij die het beestje bij naam noemt”. *SCEPTR*. Tillgänglig online: <https://sceptr.net/2018/09/wilders-vlaams-is-enige-partij-die-het-beestje-bij-naam-noemt/> (Hämtad: 2018-12-27).

FPÖ (2016) Österreich Zuerst 1956 – 2016. *Freiheitliche Partei Österreichs*. Tillgänglig online: https://www.fbi-politikschule.at/fileadmin/user_upload/www.fpoe-bildungsinstitut.at/dokumente/Publikationen/Oesterreich_zuerst_-_60_Jahre_FPOE.pdf

Hart van Nederland (2018) PVV trapt ‘demonstratietour’ af in Rotterdam. Tillgänglig online: <https://www.hartvannederland.nl/nieuws/2018/pvv-trapt-demonstratietour-af-in-rotterdam/> (Hämtad: 2018-12-28).

- Polk, J., Rovny, J., Bakker, R., Edwards, E., Hooghe, L., Jolly, S., Koedam, J., Kostelka, F., Marks, G., Schumacher, G., Steenbergen, M., Vachudova, M. & Zilovic, M. (2015). Codebook 2014. *Chapel Hill Expert Survey*. Version 2015.1.
- Polk, J., Rovny, J., Bakker, R., Edwards, E., Hooghe, L., Jolly, S., Koedam, J., Kostelka, F., Marks, G., Schumacher, G., Steenbergen, M., Vachudova, M. & Zilovic, M. (2015). "Explaining the salience of anti-elitism and reducing political corruption for political parties in Europe with the 2014 Chapel Hill Expert Survey data," *Research & Politics* (Januari-Mars): 1-9.
- Knack (2017) Vlaams Belang en PVV verstevigen de banden in Den Haag. Tillgänglig online: https://www.knack.be/nieuws/belgie/vlaams-belang-en-pvv-verstevigen-de-banden-in-den-haag/article-normal-897283.html?cookie_check=1546782037 (Hämtad 2019-01-02).
- Knack (2018) Geert Wilders op bezoek bij Vlaams Belang in Antwerpen: 'Islam en vrijheid gaan niet samen'. *Knack*. Tillgänglig online: <https://www.knack.be/nieuws/belgie/geert-wilders-op-bezoek-bij-vlaams-belang-in-antwerpen-islam-en-vrijheid-gaan-niet-samen/article-normal-1191999.html>. (Hämtad 2019-01-06).
- Nationalencyklopedin, Österrike. <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/osterrike> (Hämtad 2018-12-27)
- Nationalencyklopedin, Blockpolitik. <https://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/blockpolitik> (Hämtad 2018-12-04)
- Ornstein, L. (2018). Wat is de PVV? *NPO Focus*. Tillgäng online: <https://npofocus.nl/artikel/7505/wat-is-de-pvv> (Hämtad 2018-12-12).
- PVV (2018) Verkiezingsprogramma. *Partij voor de Vrijheid*. Tillgänglig online: <https://www.pvv.nl/visie.html> (Hämtad 2018-12-12)
- Stop de Bankiers (2018) Wilders: "Zonder PVV en VB leefden we al in halve shariastaat". Tillgänglig online: <https://www.stopdebankiers.com/wilders-zonder-pvv-en-vb-leefden-we-al-in-halve-shariastaat/> (Hämtad 2018-12-30).
- The Local (2015) Strache defends inviting Wilders to Hofburg. *The Local*. Tillgänglig online: <https://www.thelocal.at/20150311/strache-defends-inviting-wilders-to-hofburg> (Hämtad: 2019-01-02)

- van Grieken, T (2016) Uitslag Oostenrijkse presidentsverkiezingen is krachtig signaal. *Vlaams Belang*. Tillgänglig online: <https://www.vlaamsbelang.org/uitslag-oostenrijkse-presidentsverkiezingen-is-krachtig-signaal/> (Hämtad: 2018-12-30)
- Van Grieken, T. (2017). *Tom Van Grieken*. Facebook.com. Tillgänglig online: <https://www.facebook.com/tomvangrieken/photos/a.743722152365815/1661736820564339/?type=1&theater> (Hämtad 2019-01-04).
- Van Huët, B (2017) Buitenlandse vrienden Wilders zijn teleurgesteld. *Algemeen Dagblad*. Tillgänglig online: <https://www.ad.nl/politiek/buitenlandse-vrienden-wilders-zijn-teleurgesteld~a089f44b/> (Hämtad: 2018-12-30)
- VB (2004) Nieuwe naam. *Vlaams Belang*. Tillgänglig online: <https://www.vlaamsbelang.org/nieuwe-naam/> (Hämtad: 2018-12-27).
- VB (2018a) Feest van de Naties. *Vlaams Belang*. Tillgänglig online: <https://www.vlaamsbelang.org/feest-van-de-naties/> (Hämtad: 2018-12-27).
- VB (2018b) Times are changing. *Vlaams Belang*. Tillgänglig online: <https://www.vlaamsbelang.org/times-are-changing/> (Hämtad 2019-01-01).
- Wilders, G. (2016). *Twitter*. Twitter.com. Tillgänglig online: <https://twitter.com/geertwilderspvv/status/724267481079111681> (Hämtad 2018-12-20).

TABELLER

Diagram 1: Homogenitet partifamiljer i NBSÖ. Källa: Polk et al. (2017) s. 28

Diagram 2: Homogenitet partifamiljer i Norden. Källa: Jungar och Jupskås (2014: 227) s. 29

Diagram 3: Homogenitet PRHPF i Norden och NBSÖ. Källa: Polk et al. (2017) & Bakker et al. (2015) s. 30

Diagram 4: Homogenitet PRHPF i Norden och NBSÖ. Källa: Polk et al. (2017) s. 30

Figur 1: Partipositioner på två dimensioner i NBSÖ. Källa: Polk et al. (2017) s. 25 & 26

Figur 2: Partipositioner på två dimensioner i Norden. Källa: Jungar och Jupskås (2014: 225) s. 26

Tabell 1. Hierarkisk placering av PRHPF baserat på diagram 3. s. 31